

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bikabérbáz).
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XXI. évf. 111. 1944. május 17 szerda

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Többletpontokért iparcikkek

Hónapokkal ezelőtt lapunk hátsólapján vetettük fel azt a gondolatot, hogy a közellátásügyi kormányzat iparcikkeknek juttatásával jutalmazza azokat a termelőket, kik kötelességeiken túlmenően szolgáltatják be terményeiket. Az a tapasztalat vezetett bennünket erre a gondolatra, hogy egyes kistermelők azért igyekeznek a megállapított áraknál magasabb árakon terményeiket értékesíteni, mert iparcikkek terén fennálló szükségleteiket csak olyan árakon kapják meg, hogy azokat egyébként nem bírják megfizetni. Hányszor hallottuk falusi asszonyoktól, hogy szívesen adnák a tojást 4 fillérért, ha egy méter kanavászt megkapnának 1 pengőért és így tovább. Tehát szoros összefüggés áll fenn a mezőgazdasági termények és iparcikkek között.

Ha pedig így áll a kérdés, kézenfekvő a megoldás, hogy a termelők beszállítási készségeit olyan módon kell előmozdítani, ami az ő szükségleteik kielégítésére leginkább alkalmas. Rendkívül fontos közérdek, hogy a mezőgazdaság megfelelő árakon és folyamatosan jusson iparcikkekhez, ami egyrészt a termelést megkönnyíti, másrészt a termelők ellátását és munkakészségét fokozza.

Örömmel regisztráljuk, hogy Juresek Béla közellátásügyi miniszter a kérdést igen szerencsés kézzel oldotta meg, amint alábbi sajtónyilatkozata mutatja.

A következőket mondta a miniszter:

— Amikor a gazdától megkérjük, hogy terményeit megállapított árakon a közösség rendelkezésére bocsássa, ugyanakkor beszűkített kötelességünk, hogy a termelő munkájához szükséges iparcikkek rendelkezésére bocsássuk. A háborús ipari termelés természetesen nem tudja olyan mértékben kielégíteni a jelentkező szükségleteket, ahogyan kívánatos lenne. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy a kérdést elmellőzzük, — hanem igenis minden eszközzel arra kell törekedni, hogy a meglévő és a kigépezhető készletekből arra legjobban rászoruló és a beszállítási kötelességet teljesítéssel teljesítő részére az iparcikkek eljuttassuk.

— A közellátásügyi kormányzat a gazdakönyvvél rendelkezők ruházat anyagokkal való ellátására felvásárolja a szükséges mennyiségeket, azokat az ország különböző részein tárolja, hogy az elszámolás megejtése után a munkateltjesítmény és a beszállítási kötelesség teljesítésének arányában közöttük haldéktalanul szétoszthassa. Meg kell állapítanunk, hogy mennyi ilyen árú áll már most rendelkezésre és mennyit lehet az elkövetkező hónapokban kigépezni. Annál máris közölhetek, hogy több százmillió pengő értékű, főleg textilanyagot, de ezenkívül lábbeli anyagot s vasárut akarok juttatni a beszállítási kötelességet teljesítő mezőgazdasági lakosság részére.

— Bizonyos vagyok abban, hogy ezek a készletek megfelelő használat mellett elegendő lesznek

Leleplezték Moszkva balkáni terveit

A bolsevizmus saját területének akarja nyilvánítani a Balkánt, a Dardanellák mentén Istanbul bevonásával egy külön önálló szovjet köztársaságot tervez

Váltakozó kemény harcok az olasz fronton, az angolszászok nem tudtak sem áttörést, sem átkarolást elérni -- Magyar csapatok sikeres vállalkozásai a Kárpátok előterében

A két londoni napilap és pedig a „Daily Mail” és a „Daily Herald” kairói tudósítójuktól egy szenzációs politikai okmány szövegét kapták. Ez a terv állítólag a moszkvai kairói és teheráni értekezleteken készült és egy „balkáni szovjet szocialista köztársaságok uniójáról” szól, amelyet szovjet és angolszász szándék szerint a háború után a régi Görögország, Bulgária és Szerbia területén kellene felállítani.

Az új, kisebb Szovjet-Unió határait a szövetségesek az emített tudósítás szerint már a legkorábbi korszakban megállapították, valamint természetesen politikáját is, amelyet ennek az uniónak követnie kellene. Azonkívül a Dardanellák mentén Istanbul bevonásával még egy önálló szovjet köztársaság felállítását is tervezték, amelynek természetesen semmi más értelme és célja nem volna, mint Moszkva befolyásának biztosítása a Dardanelláknál.

A balkáni unióban Titónak jutna vezérszerep, akinek eddig is az a feladata, hogy nemcsak a régi Szerbia területén, hanem lehetőleg mindenütt a Balkánon kommunista felkéseket szítson s így a falajt az egyesítésre előkészítse. A terv — bár a róla szóló híreket egyelőre még fenntartással kell fogadni — egyesapásra sok mindent megmagyarázhat, ami az utóbbi hónapok balkáni eseményeiben eddig eléggé érthetetlen volt. Már azelőtt is sok jel mutatott arra, hogy az angolszászok lemondtak a Balkánról Moszkva javára, de a közelmúlt politikai eseményei csak a terv említett terv alapján képzettek olyan összefüggő képet, amely már a balkáni szovjet uralom első kézzelfogható bizonyítéka lehetne.

Moszkva terveit azonban gazdánkül csinálta, mivel a németek balkáni hadseregén kívül mindenestre Bulgária teljes katonai és Törökország minden rendelkezésre álló politikai erejével fogja ezen imperialisztikus szándék kérészlívét megakadályozni. Elvégre Törökország egész eddigi politi-

kája a tengerszorosok feletti uralmon nyugszik és még a közelmúltban Angliának a krómszállások ügyében jelt engedménye is alapjában véve csak erre a politikára vezethető vissza.

Ha Ankara tehát most látja, hogy ilyen módon kiszolgáltatták az angolszászok Moszkvának, küpolitikája meglehetősen rövid időn belül teljesen megváltozhat. Hasonló lehet a többi említett balkáni állam reakciója is, mert ez a terv alkalmas arra, hogy még a németekkel szembenálló lakosság szeméit is kinyissa és őket egyenesen a német megszálló hatalom karjaiba hozza. A „Daily Mail” és „Daily Herald” nem túlságosan nagy szorgalmat tettek a szovjetnek, amikor ezt a tervet publikálták és a legérdekesebb az egész ügyben az, hogy ők ezt talán már előre is tudták.

A Német TI jelentése szerint abban az egyezményben, amelyet a görög és bolgár kommunisták kötöttek „egy balkáni szovjet köztársaságok uniója” felállításáról, kimondja, hogy az unióba Görögország, Macedónia, Bulgária és Szerbia tartoznak. A görögországi és bulgáriai kommunista pártok e céljuk megvalósítására „felszámolt taktikát” alkalmazhatnak. Mint az egyezmény tovább hangoztatja, a pártok az unió északi határait biztonságáért dolgoznak majd, mégpedig azzal a céllal, hogy a Dunát elérjék, amelyet Bulgária és Szerbia határának állapítottak meg. Bulgáriának kijáratot kell kapnia az Egei-tengerhez. A már jelentett tervezet öt pontja Oroszország ellenőrzése alatt álló önálló köztársaság felállításáról szól, amelynek keretében a Dardanellák tartoznának Istanbulba.

A berlini Wilhelmstrassen utalnak annak az okmányoknak az értelme, amely a „Daily Herald” és a „Daily Mail” című brit lapok Kairóból származó értesülése révén vált ismeretessé a görög és bolgár kommunisták megállapodásáról, amely a balkáni szovjet köztársas-

ságok uniójának megalkotására irányul. A tájékoztatók hangsúlyozzák az okmány eredetiségét és a Wilhelmstrassen azt hiszik, jogosult annak feltételezése, hogy ez az okmány egy Kairóban székelő exkormány indízkereciója folytán jutott az angolok kezébe. Az okmány — mint mértékadó német körökben hangsúlyozzák — megvilágítja a Szovjet-Unió és az angolszász hatalmak között a kairói és teheráni konferenciákon Délkelet-Európára és a közkeleti Törökországra vonatkozólag történt megállapodásokat.

A Német Távírtai Iroda diplomáciai munkatársa szerint mértékadó berlini körökben politikai szempontból jelentősnek tartják azt az egyezményt, amelyben Görögország és Bulgária kommunista pártjai kötelezték magukat egy balkáni szovjet köztársasági unió felállítására. Anglia és Amerika sem nem akarnak, sem nem tudnak szembeszállni Európa és a Közel-Kelet bizonyos részeinek bolsevizmizálásával. A bolsevizmus valójában saját területének akarja nyilvánítani a Balkánt, ahonnan tovább akar előrenyomulni Európa és a Földközi-tenger felé. Jellemző a moszkvai politikára az is, hogy az egyezmény 5. pontjában a tengerszorosok kérdését is érinti. Eszerint a tengerszorosok Istanbul hozzászólásával külön köztársaságga alakulnának Szovjet-Oroszország ellenőrzése alatt. Ezzel Törökország helyzete különös megvilágításba került. Ennek az okiratnak időszerezését főleg akkor értjük meg, ha kapcsolatba hozzuk azokkal az ultimátumszerű fenyegetésekkel, amelyeket a szövetségesek Németország szövetségeseihez intéztek. A bolsevista balkáni tervek leleplezése mutatja legjobban, hogy milyenek is lehetnének azok az állítólag enyhébb feltételek, amelyeket Németországtól való elszakadásuk és az ellenségnek támogatása esetére bizonytalanul ígérgetnek, mindez meggyőzően bizonyítja a közös euró-

pai védelem és elhárító akarat szükségességét.

A finn sajtó

Élénken foglalkoztatják a norvég orosz tárgyalásokról szóló hírek. Mint az „Uusi Suomi” írja, a nyugati hatalmakat minden bizonytalanság nélkül várta a legújabb orosz igény bejelentése. Hiszen ezek a hatalmak lemondtak a balkáni partraszállás tervéről, mert ezt a területet a szovjet érdeklődésének ismerték el, de nyilván abban a reményben, hogy engedményeik nyomán megfelelő tartózkodást várhatnak Moszkvától Észak-Európában. A szovjet kormány azonban nem hajlandó tevékenységét Kelet és Délkelet-Európára korlátozni. Eről már több bizonyíték került nyilvánosságra. Ha a szovjet csapatok behatolnának Észak-Norvégiába, a szovjet kormányának alkama nyilván megvalósítani még a cári időkből öröklött terjeszkedési törekvést, illetve az Atlanti-óceánra utat nyitó kikötő megszerzését. Az orosz csapatok, ha egyszer bevonulnak valahova, nem távoznak el olyan könnyen. A norvég menekült kormányok Oroszországban folyó tanácskozása komoly figyelemre méltó, amelynek figyelemre méltó nincsen már szüksége, hanem Norvégia és Svédország számára is. Figyelemre méltó azokra a nagy veszélyekre, amelyek a háború utolsó szakában egész Európa területi épségét és függetlenségét fenyegetik — írja a lap.

Svédországban

még mindig folynak a golyóscsapágykivitel körüli tárgyalások. Mint az angol hírszolgálati iroda jelentette, Griffin, az Egyesült Államok gazdasági különmegbízottja a svéd kormány megkerülésével egyenesen a nagyob svéd cégekkel bocsátkozott tárgyalásokba és különböző szankciók alkalmazásával fenyegetőzött a háború utáni időkre. A legújabb hírek szerint a svéd

melő számíthat, aki maga is megvette kötelességét a közeljövőben. A kisebb gazdák figyelmét külön is felhívom arra, hogy ők baromfi-val, tojással és tejvel a hátralevő két hónap folyamán többletpontokat is szerezhetnek. Az iparcikkek szétosztásának munkája még a nyár folyamán megindul úgyhogy az őszi hónapokban már mindenki hozzájuthat a ruhafélékhez, a lábbeliekhöz és a szükséges vasanyagokhoz.

illetve további iparcikkekhez is. A szociális szempontokra mesz szemében tekintettel leszünk és a jövő gazdasági évben hónapról hónapra folytatjuk ezt az akciót, a rendelkezésre álló és kigépezhető mennyiségek arányában, természetesen mindenkor a hivatalos árak szigorú betartásával.

Minden remény meg van arra, hogy a bevezetett új rendszer nagyban elősegíti a közellátás zavartalan funkcionálását, nö-

velj a termelést, valamint a beszállítási készségeket és amellett a termelő rétegeknek is javára szolgál. Ilyen szerencsés intézkedések a legjobb biztosítékot nyújtják arra, hogy a nemzet a háborús erőfeszítések maximumát is elbírja.

TOKES FOTO
FOTOKOPIÁT KÉSZÍT

tővárosban tartózkodó selemes megfigyelők csaknem biztosra veszik, hogy a tárgyalások kudarcba fulladnak. A svéd és amerikai álláspont között ugyanis olyan nagy a különbség, hogy ezt áthidalni sem fenyegetésekkel, sem pedig anyagi érdekek összehangolásával nem lehet. A szombaton kiadott svéd nyilatkozat s annak amerikai sajtóvisszhangja a fennálló ellentéteket még csak kímélyítette. A szovjet kormány még áprilisi végén diplomáciai jegyzékkel szintén beavatkozott a tárgyalásokba és állást foglalt az angol-szász demars mellett, de újabban nem képviselteti magát a megbeszéléseken. Anglia magatartása a jegyzék átadása után már nem olyan határozott, mint az Egyesült Államoké, de mégis meg lehet állapítani, hogy nemcsak Washington, hanem London és Moszkva is határozottan ki akarja erősíteni a szállítások azonnali beszüntetését. Mindennek ellenére a szövetségesek erőfeszítései a svéd kormány határozottan semleges magatartásán sorra megkúsultak.

Az invázió

kérdése az utóbbi időben nagyon előtérbe került. Alfred von Olberg vezetésű, az „Europapress“ katonai munkatársa igen érdekes fejtegetéseket közöl erről a következőkben:

— Az egész világ azt kérdezi: „Kor kerül sor az invázióra?” Az összes országok sajtója az invázió napjára vár. Hogy gondolják ezt tulajdonképpen? Az invázió nem olyan nagy támadás, amely a csapatok készletét levezényelése után valamelyik napon abszolút bizonyossággal megindul. Ellenkezőleg: elmondhatjuk, hogy már benne vagyunk az invázióban. Az ellenségi légi erők Nyugat-Európa ellen irányuló támadásai nem csupán az invázió előkészítésére szolgálnak, hanem annak egy részét alkotják. Ezek a támadások leplezik a tulajdonképpeni támadás helyét. A régóta váró déli támadás nagy csata lekötő hadművelet, amelynek az a célja, hogy német tartalékokat vonjon oda. Lehetőség azonban, hogy a nagy invázió egyik fő támadása lesz belőle.

— Nem szabad azt hinni, hogy az invázió úgy játszódik majd le,

mint a dieppe-i vállalkozás, amely akkor reggel 9 órakor kezdődött és este vége volt. Az invázió nagy területre kiterjedő és nagyvonalúnak gondolj hadművelet, amely semmiképpen sem egyetlen napon indul majd meg. Lehetséges, hogy több légi úton szállított hadosztály támadása vezeti be a német arcvonalak mögött, az is lehetséges, hogy különleges csapatok partraszállása — mint St. Nazaire-nél, csak sokkal nagyobb arányokban — s az is lehet, hogy egyszerre több ilyen vállalkozást hajtanak végre Norvégiában, a Biscayai-öbölben, Szalonikánál vagy a Német-öbölben.

— A német hadvezetőség tisztában van azzal, hogy az elkövetkezendő nagy ellenséges vállalkozás nem egy nap, vagy egy hét alatt megy végbe, hanem talán hónapokig elhúzódik, amíg véglegesen tisztázódik, hogy hol indul meg a döntő támadás.

— Kétségtelen, hogy nem egy súlypontja lesz az invázióknak, mert különben az olaszországi nagy csatát Sztalin elfogadná második arcvonalnak. Azzal számolunk, hogy az ellenség számos támadást indít majd köröskörül. Az egész európai harci térség tehát egyetlen hatalmas sündisznó-állást alkot, amelynek megvan az az óriási előnye a német hadvezetőség számára, hogy a helyi vonalon harcolhat és a szükséges beavatkozási tartalékokat mindig odavetheti, ahol különösen súlyos harcok alakulnak ki.

— Sok különböző ellenséges vállalkozás következik majd be, kisebb vagy nagyobb erővel. Egy helyen azonban végül is sor kerül a döntést kereső nagy harcra. Ez a harc azonban csakis a nyugati arcvonalon, a csatorna partján játszódhatik le, mert csak a brit sziget alkot olyan hadtápterületet és használható olyan repülőgépanyahajónak, amelyre az ellenségnek szüksége van e hatalmas vállalkozáshoz, ha a maga javára akarja eldönteni a háborút. Bármilyen nagy erővel is hajtsanak végre másutt hasonló vállalkozásokat, seholsem lehetséges, hogy azok fő hadműveletké váljanak, mert seholsem olyan közeli az utánpótlási terület, mint a szigetországgal szemben.

Német hadijelentés

Berlin, május 16. A Führer főhadiszállásáról jelentik a NTL-nek, a véderőfőparancsnoksága közli.

A keleti harctérről csak a Dnyeszter alsó folyása vidékéről és a Kárpátok előteréről jelentenek helyi jellegű harci eseményeket. Hadseregünk légvédelmi tüzérségünk kötelei a keleti hadjárat megindulása óta kétszer ellenséges repülőgépet lőttek le. Ebből 300-at egymaga a 275. és a 9. légvédelmi osztag pusztított el.

Az olaszországi déli arcvonalon az ellenség gyalogos és páncélos hadosztályok harcbevetésével folytatta támadásait védelmi rendszereket ellen. A támadások súlypontja Cassinótól délre esett és elkeseredett váltakozó szerencsés harcok után néhány magaslati állást elvesztet-

A magyar csapatok újabb sikeres vállalkozásai

Legújabb jelentés a keleti harctérről

Berlin, május 16. Az Interni jelenté a keleti harctér helyzetéről: A Dnyeszter alsó folyásánál a bolsevisták a Butortól nyugatra levő összeszűkített hídfőjükről hídfőn is folytatták heves támadásukat erős páncélos alakulatok harcbevetésével és heves tüzérségi támogatással, az előző napokon szerzett német területnyeréseket azonban nem sikerült elvitatniuk. A hídfői támadások során 23 páncéloson kívül többezernyi embert veszített halottban és súlyosan sebesültben az ellenség. E támadásról északra egy betörési helyet a német páncélos alakulatok és gránátos egységek hirtelen olyan káthatosan szűkítették össze, hogy

tünk. Más szakaszon az ellenség helyi betörései ellentámadással megtisztítottak, vagy elreteszteltük.

Egy erős harci repülőgépkötelékünk május 15-én a késő esti órákban jó eredménnyel bombázta Cassino harctereitellének ellenséges támaszpontjait. Tűzek és robbanások keletkeztek.

Az elmúlt éjszaka 4 ellenséges gépet lőttünk le egyes brit zavarrepülőgépeknek Köln és Mannheim térsége ellen intézett támadásai, valamint a keleti öbölbe történt berepülés során.

Május 16-án a hajnali órákban nehéz német harci repülőgépekből álló erős kötelékek nagyszámú bomboló és gyújtóbombával megtámadták Portsmouth angol tengeri kikötővárosát. (MTI)

jelentős szovjet részerők bekerítéséről lehet beszélni. Noha a bolsevisták itt szívósan és makacsul a védekezéshez folyamodtak, nem tudták megakadályozni a német kötelékek előrenyomulását.

A keleti harctér többi körzetéből csak a magyar csapatok sikeres vállalkozásairól érkeztek jelentések a Kárpátok előteréből. A magyar csapatok sorozatos felderítési előretörésük során jelentős veszteségeket okoztak a bolsevistáknak és számos foglyal tértek vissza.

A Szereth középső részén Lembergtől keletre és Kovelől délre továbbfolynak a már régebbi idő óta megfigyelt szovjet felvonulások. Német részről már a legkö-

zelebbi jövőre várják a bolsevista nagy támadások újra megindulását, amelyeknek súlypontja feltehetően a Szereth középső folyására fog esni. A harcok második

A Tireni tengerpart és Cassino között tartanak a kemény küzdelmek

Berlin, május 16. (Inaerinf): A Tireni tengerpart és Cassino között tartanak a kemény küzdelmek az amerikai 5. és a brit 8. hadsereg nagy erővel. A partvidéki hegységekben a német csapatok szívós ellenállása után rövid és többnyire éjszakai hadmozdulatokkal újabb előkészített állásokat szálltak meg. A délután folyamán Alexander tábornok csapatainak súlypontját áthelyezte a harctér északi harmadába. Fáradozásait, hogy a Liri patakig előrehatoljon, súlyos harcokban megkúsították. Összefoglalóan el lehet mondani, hogy a német csapatok rendül-

súlypontja feltehetően Kovel környéke lesz, ahol a szovjet előrenyomulás iránya valószínűleg nyugat felé fog mutatni. (MTI)

hetetlen harci szelleme az inváziós erők rohamaikat eddig minden említésre méltó eredménytől megfosztotta.

Az inváziós csapatok eddigi veszteségeinek mértéke megfelelő óriási arányú harcászallásuknak és már négy és fél napi harc után nagymértékű elhasználódást jelent, amelyet azonban mégsem lehet megvásárolni egyetlen átvett hadművelettel szemben, legyen az akár átvétel, akár átkarolás.

A nettói hídfőben az inváziós erők csapatomozdulatai még tartanak.

Rómában teljes a nyugalom

Bern, május 16. A Svájci Távirati Iroda római tudósítója jelenti a déliolaszországi angol-amerikai offenzíváról: A római lakosság körében az a felfogás terjedt el, hogy a németek nem egykönnyen tudják rávenni védelmi vonalaik feladására. Ez a felfogás annyira általánossá vált a városban, hogy senkinek készüldik a városból való kényszerköltö-

zésre. Rómában tökéletes nyugalom honol, mindenki végzi megszokott munkáját. Hónapok óta nem látni német katonai oszlopokat. A német véderő csapatait, amelyek Rómától délre vonulnak állásba, egyenesen oda irányítják s nem érintik a várost. Róma, a nyílt város így követi figyelemmel a délen folyó hadműveleteket. (MTI)

Románia is elutasítja a szövetségesek „ultimátumát”

Bukarest, május 16. (NST) A román sajtó egyhangúan elutasítja a szövetségesek szovjet részről kezdeményezett felhívását, hogy hagyja abba azonnal a háborút és szakítson Németországgal. A lapok

nyomatékkal hangsúlyozzák, hogy Románia csak létjogaiért küzd s nem hajlandó lemondani sem az élethez való jogáról, sem becsületéről.

Rommel szemléje Normandiában

Berlin, május 16. (Német TI): Rommel vezértábornagy a napokban meglátogatta a normandiai német erődírműveket és meggyőződött a védelmi berendezések, támaszpontok és erődírművek nagy harci értékéről és elhárító erejéről. A légitámadás

során ismét bebizonyosodott, hogy a francia tengerparton lévő német erődírművek nagy harci értékűek és a partokat megvédik akár a tengerről, akár pedig a levegőből történő mindenfajta támadás ellen. (MTI)

Bukarest kiűritése

Bukarest, május 16. (MTI): A bukaresti lapok felszólították a szabadfogalmazású egyeteket, hogy amennyiben hivatal-

suk folytatása nem köti őket Bukareszthez, a lehetőséghez mérten hagyják el a román fővárost

„Invazionitis”

Stockholm, május 16. (MTI): A londoni Daily Mail írja: Az angol sajtóban és az angol közvéleményben a második frontra vonatkozólag felbukkanó szám-

talán találgatás olyan betegségi tüneteket mutat fel, hogy ezt már nyugodtan lehetne „invazionitisnak” nevezni.

Endre László államtitkár nyilatkozott egy berlini lapnak a zsidókérdésről

Berlin, május 16. A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: Endre László dr belügyi államtitkár interjút adott a Berliner Lokalanzeigernek a magyarországi zsidókérdésről.

— Sehol Európában nem volt annyira szükséges a zsidókérdés gyors és alapos megoldása, mint Magyarországon — mondotta az államtitkár. — A zsidóság Magyarországon egészen nyíltan a bolsevizmus szállás-csinálója lett. Az ország védelmének érdeke követelte meg, hogy eljárjunk velük szemben, mert a zsidók nemcsak belső bomlasztással szolgálták az ellenséget hanem tevőlegesen kénke déssel és szabotázzsal is.

Endre államtitkár a továbbiakban elmondta, hogy az új zsidótörvények végrehajtása meglepően gyorsan történt és semmiféle zavar nem állott be, amely ártott volna a közönségnek. A lakosság ellátása változatlanul működik. A keleti országrészekben amelyek a hadműveleti területhez tartoznak, gyökeresebb intézkedéseket kellett foganatosítani s gyűjtőtáborokat kellett berendezni a zsidóság számára, gondoskodás történt azonban, hogy a zsidókkal való bánásmód kifogástalan legyen.

Az államtitkár végül nyomatékkal leszögezte, hogy a zsidókérdés megoldása nem öncél, hanem feltétlen és reális szüksé-

gesség. Ez adja majd meg csak az alapot Magyarországon valamennyi többi problémájának megoldásához.

A pápa pünkösdi üzenete

Róma, május 16. (Német TI): Azok a jelentések, amelyek szerint a vatikáni adó közvetítésén a pápa pünkösdi üzenetét, vatikáni értesítés szerint nem bizonyulnak valóknak. A rádió vezetője kijelentette, hogy ezirányban semmiféle előkészület nem tettek. (MTI)

A Szerémség megtisztítása

Belgrád, május 15. (NTI): A Szerémségi mocsarakban rejtőző kommunista bandák helyzetét a Száva áradása és a rendcsináló csapatok körülzáró hadműveletei következtében egyre tarthatatlannabbá válik. Egy újabb kiűritési kísérlet során a banditák 13 halottat és 180 foglyot vesztek — Az elesett banditák száma most 268-ra, a foglyoké pedig 271-re emelkedett. (MTI)

Dalmácia felett hat angol-szász szállítógépet löttek le őrjáraton levő német vadászok. A szállítógépek valószínűleg a kommunista bandáknak szállították hadianyagot.

Május 20-tól újra fel lehet adni magáncsomagokat a tábori postán

A honvéd vezérkar főnöke a tábori postai címekre magáncsomagok feladását a korábbi feltételek mellett 1944. május 20-tól engedélyezte. Ez alkalommal újból felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a csomagok pontos címzésére különös gond fordítandó. A csomagokban a címirat másolatát el kell helyezni.

A naptárkorság ellen

Az „Esti Újság” tegnapi számában igen érdekes vezércikk jelent meg „Naptárkorság” címen. Így szól a cikk:

„Nevelés és fájdalmas politikai betegség a naptárkorság. Lappangott eddig is örökre háborgó lelkekben, de most a felszínre tört, hevenyfertőzéseként okoz és rít foltokat vörös a közélet arcúlatára. A naptárkorságban szenvedő ember csak dátumokban gondolkodik s ünnegyen panaszkodik el nagy bajait embertársainak. *„Idehüllgassatok, atyámfiai! En már 1938 január 7-én beletém az egyedül üdvözítő pártba, — úgy néztek reám és aként tiszteltek! De itt van ez a csúnya Fekete Péter aki csak 1938 január 27-én helyezkedett az alapa s már akkor is gyanús volt nekem és immost elemkerekedett és éppen olyan hatalmas óriási és mindentemérgedő próbál lenni, mint én! En már 1940 február 6-án megírtam egy levélben — nem csalás nem ámitás, mert itt a másolata kedves testvéreim és bajtársaim, ennek a kortörténeti okmányoknak —, itt van, nem tagadja le senki, itt van, ez az, most még egyszer mondom, figyeljétek — 1940 február 6-án én már megírtam ebben a levélben, amit most itt ünnepélyesen felmutatok —, hogy vége van a liberális világnak. Vége! Vége! Vége! Vége! Nahát!... És most beszélni bátorokodnak, sőt magas állásokba kerülnek olyan emberek, akikről a kezemből levő megcáfolatlan bizonyítékok szerint — mert én gyűjtöttem az adatokat én vígyáztam a naptárra — csak 1939 december 15-én vagy éppen 1940 március 27-én hallottunk körünkben, amikor már én régen megírtam híres levelemet a liberális világ bukásáról. Nem engedem meg az eszme ilyen meghamisítását és tiltakozom: én, én, én!...
Igy zög a naptárkorság beszéde az alkonyba boruló magyar fórumon, ahol kigyulladtak itt is, ott is a pártvagyak és párt-szerveződések apró partizan tűzei. Pedig a magyar lélek égiező fellángolására volna szükség buzgó összekapart peccenyepára csak és buta önméadó beszédek helyett. Tűzre, amely befelé ég és szétmarja az önzést, hogy csak egyetlen célt lásson és szerezzen ez a nemzet: az önvédelmi harc sikerének biztosítását. Azt üzenjük a naptárkorságosoknak, hogy kiesynes módszerekkel sehol a világon erős és egészséges nacionalista mozgalom még nem teremtettek! Azt üzenjük, hogy mi csak a hazáért küzdő honvédsereget látjuk, az időknél kegyetlen és történelmi megpróbáltatását s hogy mostanában Magyarországon két tonnával több lőszeret naponként — többet ér minden fecsegésüknél!...*

1260 zsidó ügyvédet töröltek a Budapesti Ügyvédi Kamarából

A vonatkozó kormányrendelet alapján a Budapesti Ügyvédi Kamara is elvégezte a zsidó ügyvédek törölését. Május 31-iki határidővel a 3287 budapesti ügyvéd közül 1260 zsidó ügyvédet töröltek. Ötvenhárom kivételzett továbbra is tagja maradt a Budapesti Ügyvédi Kamarának a törölt zsidó ügyvédekkel szemben a fővárosban 1944

Győr, május 16. A győrszigeti temetőben Baranyi Endre táppusztai intéző, revolverrel melbe lötte magát, súlyos állapotban vitték a győri kórházba

Győr, május 16. A győrszigeti temetőben Baranyi Endre táppusztai intéző, revolverrel melbe lötte magát, súlyos állapotban vitték a győri kórházba

Baky László államtitkár a magyar-német fegyverbarátságról, a zsidóság kitelepítéséről, a munkásság és parasztság ellátásáról

Baky László belügyi államtitkárnak Zagyvarékás nagyközség most adta át diszpolgári oklevelét. Ez alkalomból Baky államtitkár hosszabb beszédet tartott, melyben többek között a következőket mondotta:

— En mindig megmondottam a való igazságot. Amikor képviselői programbeszédemet tartottam, kijelentettem: nem ígérek semmit, csak azt, hogy becsülettel elvégzem a kötelességemet és hű maradok a magyar nemzeti szocialista eszméhez. Nem tettem semmi mást, csak a szavamat betartottam.

— De voltak itt gyászmagyarok, akik nem tartották be szavukat s Magyarországot majdnem odajuttatták, ahol ma Dél-Olaszország áll.

— A német birodalom vezérének, Hitler Adolfnak köszönhetjük és köszönjük, hogy Magyarország ma nem hadszíntér. Akik kint jártak a frontokon, azok nagyon jól tudják, mit jelent, ha egy ország hadszíntérre válik. Kálloyéknak az volt a terve, hogy amikor a vörös hadsereg eléri a Kárpátokat, Magyarországot átáll az ellenséghez és elárulja szövetségét, megsejtölje nemzeti becsületét.

— De a magyarok Istene mindig akkor jön a mi segítségünkre, amikor a legnagyobb baj. Az isteni gondviselés küldötte a német fegyveres erőt, hogy ettől a katasztrófától megmentse az országot.

— Kállayék alatt azt akarták elhitetni a magyar néppel, hogy nekünk csak egy ellenségünk van és ez a német! De arról nem beszéltek, hogy a magyar honvéd német tankkal, német repülőgéppel és német nehéz fegyverrel védi a magyar hájrt!

— A testvérek jól tudják, én magyar vagyok izig-vegig. Elhiszem valaki, hogy előtem nem a legszentebb az én fajtám, az én hazám? Nekünk semmi más célunk nincs, mint a magyar nép életének, hazájának és jövőjének biztosítása. A Kállay-kékk politikájának következménye Szibériába telepítésünk lett volna, miközbenők fennhangon hirdették volna, hogy semmi baj nincsen, mert „szuverenitásunkat nem érte csorhá”. Ezek az emberek a szuverenitás szón lovagoltak s közben el akarták feleltetni, hogy annál sokkal fontosabb biológiai létünk, fennmaradásunk biztosítása, az ország megvédése és az, hogy minden magyar, aki becsületesen dolgozik, becsülettel meg is éljen.

— Itt rettenetes sok baj volt! Vitéz Jaross Andor belügyminiszter az egész belügyi kormányzattal együtt arra törekszik, hogy sürgősségi sorrendben minden bajt megoldjon. A munka megállás nélkül folyik a belügyminisztériumban és az egész országban, hogy itt a magyar élet kialakulhasson, először is meg kell tisztítani a magyar népet a zsidóságtól. A zsidóság elküldötése részben már megtörtént, részben folyamatban van. Végeredményben az országhól minden zsidót ki fogunk telepíteni, nem marad itt közülük hírmondó sem. A Tiszántúli keletre eső részen eddig 320.000 zsidót szállítottunk gyűjtőtáborokba. Alálíthatom, hogy a magyar nép élete

szempontjából olyan jelentős esemény, mint most a zsidókérdés megoldása, évszázadok óta nem történt!

— Ez azonban csak egy része a kérdésnek. Azt akarják, hogy az a gazda, aki maximális áron beszolgáltatja terményét, ugyanazsak maximális áron jusson hozzá a ruházati és általában az iparcikkeihez.

— Amikor fiaink a fronton harcolnak, itthon joggal megkövetelhetjük mindenkitől a kitartást és fegyelmet. Itthon éppúgy harcot folytatunk, mint a honvéd oda-künn, a kötelességet épp olyan keményen és pontosan kell teljesí-

tenilegjeljebb az életünk nem fog olyan veszélyben.

— Az ellenséges hírverés most azt hangoztatja, hogy ha a rendszerváltozás nem történt volna, az ellenség nem bombázna bennünket. Azzal mindenki legyen tisztában, hogy most háború van. Háborút nyerni pedig nem lehet úgy, ha a pesti kávéházban ül valaki! A háborúban ki kell állni és az ellenséget fegyverrel le kell verni!

— Mi álljuk a harcot a külső és belső fronton egyaránt és tudjuk, hogy győzni fogunk! Győzünk a szövetséges német haderő segítségével s kivívjuk a nemzeti szocialista világnézeten felépülő új Európát.

— Befelezésül csak annyit: ha a fennálló törvények mellett ez lehetséges volna, jobban szerettem volna csak egyszerű polgári oklevelet kapni a diszpolgárság helyett. Nem szeretek semmiféle külső dísz és díszítő címet...

A belügyi kormányzat felhívása a zsidó vagyonok bejelentésével kapcsolatban

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A zsidó vagyonok bejelentésével kapcsolatosan alapos gyanu merült fel, hogy a keresztény községek tagjai közül sokan részben anyagi előnyök, részben pedig helytelenül értelmezett felebaráti szempontokból zsidó értékeket vettek magukhoz, illetve rejtették el.

Ez a cselekmény a kiadott rendelkezések megszegését, másfelől a magyar állam súlyos megkárosítását jelenti, ami szigorúan büntetendő.

Hogy a nagyközség ezt a

fontos kérdést helyesen mérlegelni és az eddig esetleg elkövetett hibát jóvátenni tudja, a belügyi kormányzat felhív mindenkit, az ily módon birtokba került értékeket és javakat a jelen rendelkezés keltétől számított 7 nap alatt az illetékes hatóságoknak jelentse be.

Ezen idő alatt tett bejelentés tekintetében az illeték ellen sem miféle eljárás, vagy megtorlás folyamatban leve nem lesz, míg a rendelkezést áthágók a meghatározott időn túl fokozott erővel és szigorral lesznek meg büntetve.

Bessenyei főispán, Szabó Gyula rendőrtanácsos és Kalenda műszaki főtanácsnok megszemlélték a kedden este bezárult gettót

Kedden este hat órakor véget ért a debreceni zsidóság beköltözése a gettó területére és bezárult a gettó kapui. Az esti órákban az elküldötött rész elfoglalásával kapcsolatos zsidó ügyek végrehajtásával megbízott Központi Zsidó Tanács jelentette a város vezetőinek, hogy a debreceni zsidóság beköltözése a gettóba befejeződött. Ettől az időtől kezdve csak az igazolvánnyal ellátott zsidók közlekedhetnek az elküldötött területen kívül eső utcákon. Kedden este hét óra után Debrecen város vezetői: dr. Vitéz Bessenyei Lajos főispán, Szabó Gyula rendőrtanácsos, a gettó közrendészeti és közbiztonsági felügyelő parancsnoka, Kalenda Lóránt

műszaki főtanácsnok, dr. Szücs Lajos városi tb. tanácsnok és dr. Kapros László főispáni titkár szemlélet tartott a gettó területén.

Megszemlélték a műszaki intézkedéseket, mint a 2-70 méteres kerítés, a bebeszűzött ablakok stb. végrehajtását.

A mai naptól kezdve már a gettóval kapcsolatos valamennyi rendelkezés életbe lép. Azoknak a hadiüzemekben és más ipariüzemekben dolgozó zsidó munkások, akik rendszeres munkára kijárnak, állandó igazolványuk elkészültéig ideiglenes igazolást adtak. A legszigorúbb ellenőrzést látják a gettóval kapcsolatosan életbe léptetett valamennyi közrendészeti és közbiztonsági ügyi intézkedés betartására.

A hajdúvármegyei zsidóság gettóba költöztetése

Hajdú vármegye területén folyamatban vannak a zsidók összeköltöztetési munkálatai és május 31-én este hat óráig be kell fejezni a zsidók összpontosítását. A rendelkezés értelmében a zsidók nem helyezhetők el táborokban és csak kétheti előletem vihetnek új lakóhelyükre.

A megyei városok már kijelölték azokat az utcákat, ahol a zsidók lakhatnak. Az intézkedéseket megtették, hogy keresztényekkel ne érintkezzenek.

Kabáról és Tefeléről Nádudvarra viszik a zsidókat, Földesről és Hajdúszováról Püspökla-

dányba. A zsidók részére kijelölt helyekről az ott lakó keresztény lakókat elköltöztetik.

Az első terv az volt a zsidók elhelyezésével kapcsolatban, hogy a megye területén lakó közel 6000 zsidót Debrecenben helyezik el egy külön gettóban. Bihar megyében így is csinálták meg és Nagyváradra vitték külön gettóba a megyei zsidóságot. Ezt a tervet nem tudják megvalósítani Debrecenben, ellenvetések történnék és ezért rendelték el a megye területén a több gettó létesítését.

Halálos balesetek a Mikepércsi útfélen

A napokban súlyos baleset ért a mikepércsi útfélen dolgozó munkásokat. Dalmi Gábor 45 éves gépész, G. Nagy Lajos 37 éves ácssegédet, Polyuk Árpád ácssegédet és Tóth János gépészt érte munkaközben súlyos baleset.

Dalmi és G. Nagy koponyarontólódás következtében meghalt, két társuk állapota is súlyos, de életbenmaradásukhoz van remény.

A súlyos balesetek ügyében megindult a vizsgálat annak meg-

állapítására, hogy kit terhel a felelősség.

Üzenetek a frontról

Rolly Béla zászlós az A. 469. tábori postaszámrol szüleinek, testvéreinek és drága lelkéjének, akikől egy kis olvasnivalót is kér. Jászai Imre tizedes a P. 800. tábori postaszámrol kedves feleségének és édesanyjának. — Szalay József őrzető a K. 371. tábori postaszámrol szüleinek és testvéreinek Nádudvarra, menyasszonyának Budapestre, Tóth Sándor tizedes a C. 156. tábori

postaszámrol szüleinek és testvéreinek és Hdikónak. Csiba Gyula őrzető a H. 119. tábori postaszámrol szüleinek, testvéreinek Hajduböszörménybe. Vízvári Imre honvéd szakaszvezető a H. 118. tábori postaszámrol mikiépítési hozzátartozóinak. Simon József honvéd a H. 119. tábori postaszámrol édesanyjának és ismerőseinek. Pajaki Sándor zászlós hajdúdorogi hozzátartozóinak. Nagy Sándor honvéd a C. 156. tábori postaszámrol szüleinek és menyasszonyának. — Lánfalusi József honvéd a Z. 558

tábori postaszámrol szüleinek és hozzátartozóinak Verebi Antal szakaszvezető a P. 939. tábor postaszámrol szüleinek és ismerőseinek és Ács István tizedes a B. 922. tábori postaszámrol szüleinek ezuton küldi megnyugtató üzenetét. Felsőrőt bajtársak kéri az itthoniakat, hogy ne aggódjanak értük még akkor sem, ha átmenetileg csak ritkán tudnak levelet írni. Mindamellett sok levelet várnak és a boldog viszontlátásig szerető csokjait küldik.

Csütörtökön délelőtt állítják a debreceni rögtönítelő bíróság elé Kiss Antalt

Beszámoltunk már arról, hogy a debreceni rendőrség elfogta Kiss Antalt, aki Debrecenben az elsőítélés ideje alatt rablást követett el két ismeretlen társával és ékszereket, ruhaneműket, pénzt vittek el.

Kiss Antalt a bizonyítékok alapján a rögtönítelő bíróság elé állítják. A tárgyalást csütörtökön délelőtt 9 órakor kezdik meg a

törvényszék 10. számú tárgyalótermében.

A rögtönítelő bíróság elnöke dr. Jeney Sándor, a törvényszék elnöke lesz, a tanács tagjai: dr. Székely István, dr. Jóna Kálmár tanácselnökök, dr. Pogány Béla és dr. Vass Antal törvényszéki bírók. Pórbíró: dr. Blaskovics Zoltán törvényszéki bíró.

A debreceni iparosság küldöttsége vitéz Bessenyei főispánal

Kedden délelőtt második fogadónapját tartotta küldöttsége óta vitéz dr. Bessenyei Lajos főispán. Ez alkalommal ismét számosan tettek tisztelő látogatást Debrecen város főispánjánál.

A debreceni iparosság küldöttségileg kereste fel vitéz dr. Bessenyei Lajost és köszöntötte mint Debrecen város új főispánját. A küldöttség tagjai voltak: Csécsits Lajos, az Iparos Kör elnöke, Szilágyi József ipartestületi alelnök, dr. Csáthy Dezső és Ménes Lajos.

Vitéz dr. Bessenyei főispán hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival a debreceni iparosság problémáiról és kitérte támogatását a debreceni iparosság ügyében.

A házcsoportóvóhelyek építése

A házcsoportóvóhelyek építésével kapcsolatban számtalan hozzászólás érkezik szerkesztőségünkhez. Valamennyiből az esendül ki, hogy a kis háztulajdonosokat igen nehéz helyzetbe hozza az óvóhelyek létesítésének költsége. Különösen terjedelmes és minden szempontra kiterjedő hozzászólást küldött be Bagoly András Tóth Árpád utca 67 sz. alatti lakos. Ugyancsak élesen világította meg a kérdést Nagy Imre háztulajdonos is.

Miután a lapban nem közölhetjük szószert ezeket a hozzászólásokat, a közérdeknek vélnék szolgálni azzal, hogy a háztulajdonosok kívánásait tartalmazó hozzászólásokat elbírálás és megfontolás céljából illetékes helyre juttatjuk.

Csaknem minden háztulajdonos megegyezik abban, hogy egyedül a háztulajdonos nem tud megbirkózni a költségekkel. Azt kívánják, hogy valamilyen formában a lakók is vállaljanak a költségekben részt, sőt egyes háztulajdonosok, mint Bagoly András is, felvetik azt a gondolatot, hogy a közületek ne csak költségbiztosítást, hanem más módon legyenek segítségére a kis háztulajdonosoknak.

Valószínűleg vasárnap nyílik meg a nagyerdei strandfürdő

A nagyerdei strandfürdő, melyben már régóta végzik a tatarozási munkákat, előreláthatólag a közeli napokban megnyitja kapuit. Az uszoda területén végzendő munka már a befejezés előtt áll, csupán a közműmunka szenvedett halasztást munkahiány miatt. A nyitás felől érdeklődünk a tegnapi napon a fürdőgondnoknál, aki azt a választ adta, hogy a jó időjárást szeretnék kihasználni és minden igyekezettel azon lesznek, hogy vasárnap kinyíjon az uszoda. A nyitásról különben hi-

vatalos polgármesteri hirdetésben fog megjelenni.

A debreceni m. kir. Közellátási Felügyelőség közleménye FELHÍVÁS

Felhívja a Felügyelőség mindazokat a megkülönböztetett jelzés viselésére kötelezett zsidókat, akik Debrecen sz. kir. város területén lovat, szarvasmarhát, sertést, kecskét vagy házinyulát tartanak és ezen állataikat a gettó területére be nem vihetik, legkésőbb 17.én déli 12 óráig a m. kir. Közellátási Felügyelőségben, Simonffy-u. 2/a I. em. jelentsek be. M. Közellátási Felügyelőség.

Lefoglaltak a kolozsvári hitközség irodájában fél millió ismeretlen rendeltetésű pengőt

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári hitközségi irodában Kolozsváron lefoglaltak fél millió pengőt, melynek eredetéről és rendeltetéséről nem tudott a hitközség kielégítő választ adni.

A pénzt lefoglalták és a bíróság előtt kívánják tisztázni az ügyet. A hitközség vezetői azt mondták, hogy potadoból szedték össze zsidó szocialis célra. A bíróság a pénzt a város részére utalta át.

Álkuccsos takarító 7000 pengő értékű ruhaneműt lopott

A rendőrség elfogta a Werbőczy-utcai betörés tettesét

A debreceni rendőrségen néhány nappal ezelőtt feljelentést tett dr. Gáll György, a HEV tisztviselőjének felesége ismeretlen tettes ellen, aki távollétéig kihasználva a Werbőczy-utca 4. szám alatti lakásába álkuccsal behatolt és onnan nagymennyiségű ruhaneműt, fehérműt és élelmiszert lopott. A tettes a szó szoros értelmében kifosztotta az egész lakást.

A rendőrség erősen nyomozást indított az ügyben és Baló Tibor detektív bravúrossággal néhány óra alatt elfogta a tettest Tóth Zsófia takarító, Jókai-utca 22. szám alatti lakos személyében.

Tóth Zsófia álkuccs segítségével behatolt dr. Gáll György lakásába, ott összeszedett 7000 pengő értékű ruhaneműt és fehérműt, az lakására szállította, ahol egy ismerőssel, egy fiatal korú leánnyal megosztotta azon. Nemezőkét örülhettek azonban a zsákmánynak, a detektív kinyomozta a tettest és sikerült a lopott holmit még értékesítés előtt teljes egészében biztosítani.

Tóth Zsófiát kihallgatása után átkísérik a kir. ügyészségre.

Mérlegképes könyvelőt felvesz gyár üzem
Cím a kiadóban.

Libapásztor és szövönő volt Tóth Julia, a „Dr Kovács István” film Debrecenben tartózkodó főszereplője

Cj filmszerepre készül, de mellesleg angoranyúl- és kecskefarmer Cibakházán

Néhány napig érdekes vendége volt Debrecennek. Sokan ismerősnek találtak a karsusi, magas, szőke hölgyet és érdeklődéssel fordultak utána. Legelőször az autogramm-kérők ismerték fel benne Tóth Juliát. Ő azonban minden esetben kitért az autogrammkérők elől, hiszen munkájában tartózkodó városunkban, ahol néhány jóbarátját látogatta meg. Tóth Julianak azonban nem sikerült a munkatársai előtt sem inkompetenciát, hanem maradványt, hiszen mi már egyik művészi számunkban megírtuk, hogy Tóth Julia filmszínésznő Debrecenben tartózkodik.

Most itt ülünk szemközt ezzel az érdekes arcú kunsági kisleánnyal. Szerényen válaszol a kérdéseinkre, egyáltalán egész lényében van valami finom úri tartózkodás. Szinte csodálkozunk, mennyi atlétyegülés kellett hozzá, hogy „Dr Kovács István” kis paraszt naiváját olyan kövületesen tudta alakítani. E megállapításunkat meg is mondjuk neki. Julia elmosolyodik és természetesen egyszerűséggel felel: — Ne higgye kérem, hogy bíborban születtem, az én szőkebb hajam csendes, szelíd kis falu, ahol az emberek jók, ahová még most sem jut el a háború zajja. Cibakházán születtem, szüleim magyar parasztok voltak.

Három éves voltam, mikor edesapám meghalt és anyám hatamaradt két kis árvával és néhány holdas gazdasággal. A nap barnára szívtá anyám kezét arca rőds, keze kérés lett a sok munkától, de szeméből sohasem hunyt ki a bizakodás lángja: — Ne félj Juliskám, az Isten jó, mondotta sokszor, ha látta, hogy kint ülök a lankáson és azem a kék eget, a szelíd bárányfelhőket és a szemem könyves volt olykor. Apát kerestem ott, ahol az Isten vélt. Akkor még nem ismertem a vágy, az akarát illozóját, de ma már tudom, hogy annak a tizenkét éves kis libapásztorlánykának erős lelke vezetett ide, ahol vagyok.

Látja, hogy csodálkozunk és kérdés nélkül is felel.

Igen, igen, én már 7 éves korom óta dolgozom és csak egy cél vezetett: valaki lenni, valamit tenni, adni az embereknek könnyet, amiből nekem olyan sok jutott és mosolyt, mellyel munkás gyermekkorom alig ajándékozott meg. Tizenhárom éves koromban Pestre kerültem nem, oh nem a színiskolába, hanem egy szövőgyárba, ahol két évig dolgoztam éjjel-nappal a szövőszék mellett, mint önálló szövönő. Ott voltak iskolás könyvek, úgy végeztem a négy középiskolát. Ennek, no meg a mérges svájci szövőmesternek köszönhetem, hogy filmszínésznő lettem.

Mennyi lelkesedés, mennyi közvetlenség és báj van Tóth Julia szavaiban. Nagy lélegzetet vesz aztán folytatja:

Szóval olvastam a könyveket és közben a gép mellett a szalag összefutottak az életemben is, mert ettől fogva bizonytalan öszveviszasság lett számomra minden. Ugy éreztem magam, mint akit egy csörgőbe dugtak és én ott zörgök a számomra akkor még olyan zajos élet közepén. Kicsit megszeppenem, mikor közölték velem, hogy másnap jogomban áll otthon maradni. A színház újság egyik oldalán szemembe ötlött egy hír, egy kis hír, számomra azonban akkor az egész életet jelentette. Felhívás volt az egyik színház felvételi vizsgájára.

Elindultam a vizsgára, hónom alatt egy kis táskával, benne egy 1000 pengős takarékbetét-könyvvel, háromévi munkám pozitív eredményével. Istenem, ha elgondolom, hogy ma egy film főszerepért háromszor annyit fizetnek: akkor köztudomásúlag bejövök. Szorgalmasan tanultam, meg is lett az eredménye. Kihívtak statisztálni és a szíven a borkomban dobogott, amikor átvettem a filmgyár kapuját. Innen kezdve filmszerűen peregtek

ezek az események. — A filmgyári todrasz kiféltett és beléptem a műterembe. A film rendezője Banky Viktor rámézett és hirtelen felkiáltott: Ez az, megvan! Ezeket a szavakat Páger Antalnak, a film főszereplőjének mondotta és bennem megfagyott a vér. Azt hittem valami hibát csináltam a televízió előtt — hogy nekem mennyi bajom van a gépekkel — A feleletől szepego hangon mondtam a főrendező urnak, hogy én nem csináltam semmi rosszat, hiszen én nem is voltam a gép előtt. Hala Istennek, mondotta Banky Viktor, ebben a filmben magának nem szabad statisztálni, vegye el a napi díját és menjen haza. Leforrázva a kollektánok kárörvendő nevése mellett hagytam el a műtermet. A pénztár kiutalta a húsz pengőt és én végig sirtam az egész éjszakát. Másnap reggel behívót kaptam a filmgyárba próbafelvételhez: nem akartam hinni a szememnek. Kimentem a próba remekül sikerült. — Kezembe nyomtak egy forgató könyvet, melyet mikor először olvastam, a szemem előtt a beűk ugráltak annyira izgatott voltam. A film elkészült és a gyártó cég gazsím kétszeresét fizette ajándékként. Azóta több film főszerepét játszottam. Üzenet a Volgpart-ról stb. Jelenleg a dr Erdélyi István vezetése alatt álló filmvállalat szerződött színésznője vagyok.

Es a színpad — kérdezzük? — Ott is játszottam. Pécsét a Nemzeti Színházban a „Kagyló” című darabban léptem fel nagy szerepben. Szóval a színpad is sikerült. A film számomra akkor érdekes, mondjuk élmény, amikor megnézem a saját játékomat, a színpad viszont a mozzanat pillanatában ragad el, úgy hogy máris jobban szeretem a filmnél.

— Mit szól a debreceni színházhoz?

Itt is megnéztem néhány előadást, legjobban a Kaméliás hölgy tetszett. Pesten ötször láttam ezt a darabot, de itt a Csokonai Színházban teljesen új élményről számomra a sok gyönyörű díszlet, a gondos rendezés és kitűnő színészek. Moory Lucyótól el vagyok ragadtatva, ennek az érdekes színésznőnek, aki annyira egyéniség, okvetlenül Pesten lenne a helye a Víg-színházban. Múlt partnere Márky Géza, akit nekem nem illik dicserni, hiszen rokonom.

Visszont mindennél ékebben szölt a közönség ítélete, mely a negyedik felvonás nagy jelenete után az egész színetet végigtapsolta. A többiek is mind kitűnő színészek. Összinté elragadtatással gratulálok Belezna! Unger Istvánnak, aki fővárosi nivőjű színi életet teremtett Debrecenben. Ami azonban a legjobban meglepett, az a gyönyörűen telt színház volt. Igaz, hogy a telt házat teljesen indokoltá teszik az igényes előadások. A pesti közönség példát vehetne a debreceniekétől, hogy hogyan kell színházat látogatni a fegyverek zajában is.

Legközelebbi útja hová vezet a művésznőnek? Kérdezzük. — Most megyek haza Cibakházára az angoranyulaimhoz és kecskéimhez. Kiülök a rétre, beszívom az édes magyar föld jó illatát, és visszaálmodom magamat újra 7 éves kis parasztlányynak. Szeretettel búcsúztam Debrecentől. Lehet, hogy idejövök nyaralni s akkor esetleg fel is lépek színpadon a debreceni közönség előtt.

— Most megyek haza Cibakházára az angoranyulaimhoz és kecskéimhez. Kiülök a rétre, beszívom az édes magyar föld jó illatát, és visszaálmodom magamat újra 7 éves kis parasztlányynak. Szeretettel búcsúztam Debrecentől. Lehet, hogy idejövök nyaralni s akkor esetleg fel is lépek színpadon a debreceni közönség előtt.

— Most megyek haza Cibakházára az angoranyulaimhoz és kecskéimhez. Kiülök a rétre, beszívom az édes magyar föld jó illatát, és visszaálmodom magamat újra 7 éves kis parasztlányynak. Szeretettel búcsúztam Debrecentől. Lehet, hogy idejövök nyaralni s akkor esetleg fel is lépek színpadon a debreceni közönség előtt.

APOLLO
filmszínház

Előadások: 3, 5 és 7 órákor
vasárnap délelőtt 11-kor is.

NEMES RÓZSA

Vezetőszerepekben: Bulla E., Bihary J., Simor E., Pataky J., Meggyaszay V., Fáy B. és Halmay T.

Karádi Katalint rendőri felügyelet alá helyezték

A budapesti „Magyarság” című lap írja: Karádi Katalint, aki egy nyomozással kapcsolatosan őrizetben volt, szabadlábra helyezték. Szabadlábra helyezése után átkísérték a rendőrség közigazgatási eljárás céljából.

A rendőrségen kihirdették előtte a rendőri felügyelet alá helyezéséről szóló végzést. Ennek értelmében Karádi lakását csak nappal hagyhatja el, közvetlen környezetén kívül senkivel nem érintkezhet, nyilvános helyeket nem látogathat, főtúvonalaikon nem járhat, levelezés: rendőrségi cenzúrán esik át és időnként jelentkeznie kell a toloncházban működő rendőrkapitányságnak.

A „Pest” tegnapi száma írja:

Kedvezményes árú rádiót kapnak a tanintézetek

A Magyar Távirati Iroda jelenteti:

A vallás és közoktatásügyi minisztérium ezúton hívja fel a felügyelete alá tartozó hatóságokat, gimnáziumokat, gimnáziumi internátusokat, gazdasági középiskolákat, tanítóképzőintézeteket, polgári iskolákat, gyógypedagógiai és óvónőképző intézeteket, népiszkolákat, népművelési bizottságokat, egyetemeket, bábaképzőket, muzeumokat, tudományos intézeteket stb. rádióigénybejelentéket távirati úton 19-ig juttassák el a minisztérium

Felmerült a kérdés: Ki játsza a „Gazdátlan asszony” című forgatás alapú film főszerepét. — Tudvalevő, hogy ezt a szerepet annakidején Karády kezdte játszani, a film forgatását azonban éppen Karády őrizetbevétele miatt kellett abbahagyni. Így a filmek azokat a jeleneteket, melyekben Karády szerepelt, újra készítették Simor Erzsével. Az egyik hétfői lapnak az a híre, hogy a szóbanforgó szerepet mégis Karádi játsza el, tévedésen alapszik, mert Karádi — ahogyan az egyik reggeli lap jelenti — belátható időn belül nem kap játszási engedélyt sem színpadon, sem filmen.

mi elnöki osztályhoz. A minisztériumnak a legközelebbi jövő-közelebbi jövőben lesz mérsekelt áron rádiókészülékeket juttatni készpénzfizetés ellenében a rádiókészülékekkel még nem rendelkező intézményei. Intézetek részére. Az igénybevételek, csak hálózati, villamos világításba bekapcsolható készülékekre lehet eszközölni. A távirati igénybevételek fel kell tüntetni az áramfajtát egyenáram vagy — áram, továbbá a feszültséget (110—220 voltos stb.).

Találkozó

Írta: BIBÓ LAJOS

Hajtsd szépen össze a levelet és óvatosan, neszielen mozdulattal, ne hogy zajt üss, rejsd írószalad fiókjába a rendetlenül egymáshányt okmányok alá. A levélnek, amely arról értesít, hogy most május hónap elején gyűltek egybe ikszedik érettségi találkozótokra, itt a helye, ebben a keserű temetőben, ahol születési bizonyítványodat, házasságlevelidet, leszerelési irataidat és azokat a többi hivatalos írásaidat őrzöd, amelyek életed válságos eseményeire, kétes tartalmára és sötét távlataira emlékeztetnek. Tedd ezt a kedves, baráti hangú levelet a legelőadottéss alá, a végrehajtási jegyzőkönyvek mellé. Ne mond senkinek, hogy hajdani iskolatársaid az idén ismét találkozót ünek, ne áruld el, hogy hallgatsz, nem szólsz, ezúttal sem kívánsz megjelenni és résztvenni ezen a kedves gyászünnepélyen. Dugd el ezt a levelet és ne mondj semmit, ha nem akarod, hogy értetlenül szárazokozzanak rajtad vagy mezmólyogjanak. Süllyeszd el írószalad fiókjába a levelet és ne menj el a találkozóra. Ha vonatra ülnél és elutaznál a városkába, ahol valamikor nyolc évig nyűtted az iskolapadot és jóakaróid gyengéd türelmét, fájdalmas esalódást okoznál mindazoknak, akik valamely érzelmi rögeszme kegyelméből emlékeznek nevedre és a bizonytalan jelenségre, amelyet ez a név jelzett és képviselt. A esüggend akác, amely ott őrizte az állomási és végtelen síkság közepén, amikor eljöttél, egyetlen levelét nem rezdítette most érkezésedre. A fák, a kis állomásépület, a mozdulatlan város irtozatos és megrendítő csodákat látott azóta, hogy bencsúshajtásodra némán visszafelelt. Az idő letörölte a mosolyt a táj arcáról, amely valamikor éber remegéssel figyelte hősi neki

rugaskodásaidat és a maga tiltakozásával megbízatásával együttérzett veled. Az iskola is megroskadott. Bús daccal bámul bele a világba és hallgató kövei a föld tompan dülő felettségében már régen álom nélkül virrasztják a véget nem érő örök jelent. János bácsi, a pedellus, elpenészkedvén a büvös falak között, egy borús októberi alkonyaton megállt még a homályos emeleten, akkor lecsoszogott a lépcsőn, lefeküdt: „Ora, et labora!” — mondotta hüllő ajakkal és örökre lehunyta fáradt szemét. Az asztalt, amelynél az első pohár bort felhajtottad, hogy alágyíts magadban a láznak és szent viláhnak, az új udvaros már hosszú évekkel ezelőtt kicserélte és a hajdani kocsmagózt magába itta a friss meszelés. Sült-hús, a nagybögös kiejtven részkető kezéből a vonót, elvonult és örömtelen vénsége roskadó búján szelíd átkozódással morzsolja a percek. Társaid, akikkel együtt vártad az óra végéi jelentő megváltó esengetést, gömbölyűre szepült arccal, talán pocakosan, talán kopaszon ott ülnek az asztal körül és a rövidre szabott élet elmulhatatlan gyermekségével meghatott örömmel ismétlik ifjúságuk hatalmas élményeit. Ha benyitnál a terembe, minden tekintet feléd fordulna és valamennyi riadtan meredne rád. „Ki ez az idegen?” — kérdeznék a szemek íme szívek és hirtelen úgy éreznék, felhő jelent meg a derűt égbolton és a kisse kinos pillanat fagyos íz ve gyit a zavartalan lelkendezésbe.

Rejtsd születési bizonyítványod és adóveled alá a levelet, rejsd a kedves meghívót az iratok alá, amelyek az életet és a te tulajdonképpen az életet jelképezik mintegy intelmül: a bölcs, az iskolapad, az ártatlan tivornya és első

Vígszínház
m o z g ó

Ma 5 és 7 órákor először a legszemlembesebb és legmullattatóbb vígjáték:

Asszonyfurfang

Fősz.: Paula Wessely, Attila Hörbiger, Hermann Thimig, Hans Holl.

METEOR
m o z g ó

Szerdán 5 és 7 órákor, jótékonyelő előadások a bombakárosultak javára
Csak felnőtteknek!

Viktor Francen, Sesuoka Havayana

A megbélyegzett asszony
Lélegzetelállítóan izgalmas, izzóan szerelmes!

Szombaton: Lélekkufarok.

lobogó kaland — tévedés volt Gyermekkorod megcsalt és te öklöklő lelksültésedben kijátszotad diestelen ifjúságodat.

Nyomorult, aki mindent akartát, hogy örökké a semmi kapuját dingesd, rejsd el a hívőlevelet: nincshelyed a találkozó és szívekben

Árdrágítók a bíró előtt

Árdrágítás miatt került a debreceni bíróság elé Czibere Gábornak, hajdúhadházi asszony, aki Nádlvaron egy libáért 50 pengőt kért. A bíróság 500 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Ugyancsak csirkedrágítás miatt került a bíróság elé Szántó Alb. né, aki 28 pengőt kért egy pár kcsirkéért. Elítélték egyhónapi fogháza.

Háromhónapi fogházra ítélték tejrágítás miatt G. Nagy Lajos derecskei lakost, mert a derecskei gazdától összevásárolt tejet Debrecenben a hatósági arnal jóval magasabb áron értékesítette. Ugyanbban az árdrágítási ügyben Danczinger Lajosné 1000, Kiss Antal 500, Tóth László 600, Börsök Péter, Farkas Sándorné, Tóth Erzsébet 200—200 pengő, Kolozs Sándorné pedig 150 pengő pénzbüntetést kapott.

Rádióműsor

Május 17, szerda, 10.10: Hanglemezek, 11.10: Schubert- és Schumann-dalok, 11.30: Munkásfőléra, 14: Folyamérők fuvószékera, 14.50: Beszkárt-zenekar, 15.50: Pulváry Károly: Hogyan született meg a mai színesfilm? 16.15: Muzsikáló zenei lexikon, 17: P. Ambrus Máté: Üzenet Ildikóhoz, 17.20: Magyar zeneszerzők féőléraja, 17.50: Honvédek műsora, 18.40: Világpolitikai kérdések — vélemények, 19: Dolgozó magyarok, 19.10, Walter Gieseking zongora hangversenye — közz, a Vigadóban, 20: Erdélyi József-anthológia, 20:20: Operettműszi, ka, 21: A Pécsi Öregdiákok vidám estje, 21.25: Csárdások, 22.20: Szórakoztató zene, 23.20: Hangszerek — hangulatok.

Debrecen város zeneiskolája, szerdán este fél 7 órákor tartja VII. nyilvános hangversenyét (Schumann-est) f. hó 19.én, pénteken este fél hét órákor pedig a VIII. nyilvános hangversenyét (Haydn és II. Bethoven-est) a zeneiskola hangversenytermében. Belépődíj nincs. Díjmentes műsorok igényelhetők a zeneiskola titkári hivatalában naponta d. e. 9—1-ig és d. u. 4—6-ig Vár-u. 1. sz. alatt. (Telefon: 23—96.)

Debreceni Csokonai színház
BELEZNA-UNGER ISTVÁN

HETI MŰSOR.

Szerda este: Vig özvegy, C) bérlet.
Csütörtök este: Vig özvegy, Bérlet-szűnet.

Péntek este: Vig özvegy, A) bérlet.
Szombat délután: Törtétek, 0-800 filléres előadás.

Szombat este: Vig özvegy, B) bérlet.
Vasárnap délután és este: Vig özvegy.

CSOKONAI SZÍNHÁZ

Tel.: 25-15. Igazg.: B. Unger István
Előadások: fél 4 és fél 7 órákor.

Szerdán C) bérletben
Csütörtökön bérlet-szűnetben

Barabás Sári és B. Unger István
felleptével

Vig özvegy
Lohár örökbeasú operettje.

Csütörtök délután

Csárdás
Kitűnő operettszár.

KISS DROGÉRIA
fotokópiát készít

A gyermekből sem gépet, sem bálványt nem szabad csinálnunk

Értekes előadások és felszólalások a Kistemplomban tartott gyülekezeti konferencián

Az egyik legégetőbb problémája: gyermekeink gondja állott közep pontján a debreceni református egyház missziói bizottsága által tegnap délután a Kistemplomban nagy érdeklődés mellett megtartott gyülekezeti konferenciának. A konferencián D. dr. Révész Imre püspök is megjelent.

Dr. Ferenczy Károly egyházközeleti főjegyző bevezető a hita és mély gondolatokat sugárzó imája után Uray Sándor lelkész moudott meglehangú köszöntő szavakat, majd Révész Imre püspök nyitotta meg a konferenciát. Hangzott, hogy a konferencia most Jézus példájához hasonlóan a gyermeket állítja közénk. — Biztos, hogy nem beszéltek volna e század elején a gyermek századról, ha nagyon sok lélek nem figyel volna Jézus intelmére és parancsára — mondotta. Erdekés példákat hozott fel a püspök arra, hogy mindent a gyermek épsége és célhoz jutása első. Ennek a célnak érdekében azonban fel kell tennünk a döntő kérdést: Hol van ma a gyermekünk? Es hora veszt a gyermek útja?

A püspök megvilágító szavai után Nagy István diakonissza mezei igazgató tartotta meg előadását. Elsősorban a kisebb, az elemi iskolás gyermekek problémáival foglalkozott. Tanusított arra a veszélyre, hogy a kenysszervakáció ideje alatt az elhagyott szülő megelázult felügyelői miatt nagyon sok gyermek szabad prédája lesz az utca nem kívánatos elemeinek.

A helyzet javítása érdekében minden körülmények között fenn kell tartani és a lehetőseghoz képest ki kell bővíteni a vasárnapi iskolát. Nagyon nyomtatékosan hangzott Nagy István, hogy a vasárnapi iskola nem jűg össze olyan sorosan a mindennapos iskolával, hogy az utóbbi vakációja a vasárnapi iskolára is vonatkozzék.

A szülők közül már sokan megátartanak szükségét, hogy az iskolaterem hiányában gondoskodni kell más alkalmas helyiségről, ahol a gyerekeket idonként összegyűjthetnek. Az egyik iparos például műhelyét, egy másik asszony konyháját ajánlotta fel erre a célra.

Azonban a vasárnapi iskola kiterjesztésének egyik legnagyobb nehézségét megis a szülők magyartársasága okozza. A szülők nagy része nem gondol arra; — rendkívül fontos, hogy számon tarssa: hol tölti gyermeke a vakáció napjait?

Erdekés előadása végén arról beszélt Nagy István, hogy majd alkalmat találnak arra, hogy a vasárnapi iskolás gyermekeket elvigyék kirándulásra a Nagyerdőre, mely kiválóan alkalmas hely a lélek és a test fejlesztésére.

Ezután Tamás Ferenc egyházközeleti missziói lelkész beszélt nagyon értékesen a serdülő ifjúság problémáiról. Ő is kiemelte, hogy száz és száz szülő milyen lelkiismeretesen hordozza a a gyermekek gondját, azonban a szülők nagy része felületés és könnyelmű ebben a kérdésben. Sokan elhagytatásukra rengeleg munkájukra hivatkoznak, az ok azonban sokkal mélyebben van. Sok szülő elfordul az Istentől, az evangéliumtól, ezért nem veszi fel gyermekei gondját.

Az ifjúság megértése nem a koról jűg. Aki lélekben komoly és szeretettel közeledik az ifjakhoz, akár fiatal, akár öreg, megnyeri lelküket. Örömmel mutatott rá arra, hogy mamár szaporodnak az olyan istentiszteletek, melyeken a fiatal fiúk és lányok önként egyre többen jelennek meg. Tamás Ferenc idézte a magyar leventeintézmény illetékes helyről jött kijelentését, mely szerint nem tudnak elképzelni ifjúsági nevelést vallásérkölesi nevelés nélkül. — Imadságunk tárgya a lélekben újítástellett magyar élet — mondotta Tamás Ferenc.

Hangzott, hogy templomaink legyenek azok a központok ahol az ifjak összejárlhatnak.

az istentiszteletek pedig valóban ifjúsági istentiszteletek legyenek melyek igazán megragadják a fiatal lelkeket és Istenhez vezetik azokat.

Mindkét nagyszerű előadást D. dr. Révész Imre köszönte meg A fontos problémákhoz hozzászólt dr. Vekerdő Béla tanító-nőképző intézeti igazgató, aki hangzott, hogy a vasárnapi iskolák alkalmával többi tanítványok otthoni neveléséhez is útmutatást kaphatnak a nö-

Uj rendelkezések a tanszemélyzet illetményeiről

Nagyjelentőségű kormányrendelet látott napvilágot a Buda-pesti Közlöny május 14-iki számában Az 1700—1944 M. E. számú rendelet a tanszemélyzet illetményeire vonatkozólag olyan új rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a tanároknak, tanítóknak sok régi kívánságát teljesítik. A mely szociális érdekekre való tekintettel nagy lépéssel viszi a végleges megnyugvás felé a magyar tanári és tanítórend illetményének rendezését. A rendelet szerint azoknak a tanároknak, akik kereskedelmi gyakorló középiskolához nevezetnek ki, a tanári fizetés szempontjából már figyelembe vett szolgálati idejük-höz még hét évet kell hozzászámítani és fizetésüket 1944 évi január hó elsejétől ehhez az együtt számított időhöz mérten kell megállapítani. A kereskedelmi gyakorló középiskolák kinevezett tanárai tehát most már régi kívánságuknak megfelelően egyenlő ellátásban részesülnek a gyakorló középiskolák tanáiraival.

A polgári iskolai tanárok számára azzal nyújt jelentős kedvezményt a rendelet, hogy 1944 júanuár hó 1-től kezdve a polgári iskolai tanári képesítés megszerzése után a polgári iskolai rendes tanári kinevezést megelőzően tanítói minőségben eltöltött szolgálatot teljes egészében úgy kell tekinteni, mintha a polgári iskola rendes tanári minőségben telt volna el. Ez az idő eddig a polgári iskolai rendes tanárok illetménye szempontjából elvesztett volt. A mostani rendelkezés számos polgári iskolai rendes tanárnak nyújt január hó elsejétől számított illetményemelkedést, szolgálati idejének arányra szerint. Méltányos a rendelet azon intézkedése is, hogy a gyakorló polgári iskolához kinevezett tanárok január hó 1-től visszamenőleg minősített munkájuknak megfelelően szintén nagyobb illetményben részesülnek. Ezeknek a tanároknak a gyakorló polgári iskolai tanári állásra történt kinevezésüktől kezdve az illetmény szempontjából figyelembe vett szolgálati idejükhöz még hat évet kell hozzászámítani.

Régi kívánsága teljesült a polgári iskolai tanároknak azzal is, hogy a rendelet felállította az állami polgári iskolák igazgatói számára az állami rendszerű VI. — VIII. fizetési osztályba tartozó külön polgári iskolai igazgatói státust. Eddig a polgári iskolai igazgatók csak igazgatói pótlékban részesültek, most már azonban gyorsabb előmenetelük is biztosított. A rendelet gondoskodik arról is, hogy a külön igazgatói státus felállítása miatt átmenetileg se kapjon senki kisebb illetményt, mint amennyi eddig a tanári fizetése és igazgatói pótléka együttesen volt. Ez a rendelkezés különben a polgári iskolai tanárok nagyobb százaléka előtt nyitja meg a VI. fizetési osztályt.

Közmeinyugvásra szolgál a rendelet azon intézkedése is hogy az állami népiszkolai rendes tanítók és tanítóknak, valamint a kisebb képesítésű gazdasági rendes szaktanítók és szaktanítónők fizetésének megállapításánál január hó 1 napjától kezdve a rendes tanítói, illetve szaktanítói kinevezést megelőzően a tanítói, illetve szaktanítói képesítés megszerzése után helyettes tanítói

vendékek. A kirándulásokat is fel lehet erre a célra használni. Dr. Erdely Mihály lelkész és vitéz Nagy Pál tanszemélyzet kérdésekre mutattak rá. Vitéz Nagy Pál kiemelte a növedékek meglátogatásának szükségességét.

Révész Imre püspök zárószavaiban hangzott, hogy gyermekből sem bálványt, sem gépet nem szabad csinálnunk. A bálvány-gyermekből könnyen gép lesz, a géppé tett gyermek pedig nem egyéb, mint egy egyetemes nagy bálvány imádása. A gyermek Jézus tanításainak szem előtt tartásával legyen célunk és eszközünk.

Az értekes konferencia közénekkel ért véget.

ideiglenes) tanítói, illetőleg szaktanítói minőségben eltöltött szolgálatnak három évet meghaladó részét be kell számítani, ha az illető ebben a minőségben egy vagy több osztályt órászámmal tanított.

Eddig a tanítók és szaktanítók esetleg 10—12 évet is vesztettek fizetésük szempontjából, mert a rendes tanítói kinevezést megelőző szolgálatuk a fizetés megállapításánál nem vételett figyelembe. Ez az intézkedés évtizedek sérelmeit teszi jóvá és jelentős anyagi helyzetjavítást hoz magával.

A tanító illetve szaktanító képesítés megszerzése után állami rendszerű fizetési osztályba kinevezett tisztviselői minőségben megszakítás nélkül eltöltött szolgálat 1944 január 1-től szintén úgy veendő figyelembe, mintha ez a szolgálat a rendes tanítói vagy szaktanítói minőségben telt volna el. Aki tehát, az aklevé megszerzése után más középpályán kezdte el a szolgálatát, az ott eltöltött éveket tanítói fizetésének megállapításakor nem veszi el.

A rendelet utolsó rendelkezése azt az időt rövidíti meg, amelyeket a tanároknak eddig a rendes tanári kinevezése előtt helyettes tanári minőségben kellett töltöniök. Ezután a tanároknak csak egy évet kell helyettes tanárként várakozniok a rendes tanári kinevezésre. Ez egyaránt vonatkozik a gimnáziumi, liceumi, tanítóképzőintézet, tanító-nőképzőintézet, felsőipariszkolai, ipari szakiskolai, női ipariszkolai kereskedelmi szaktanfolyami, polgáriiskolai, tanoncskolai helyettes tanári működésére. Az egyetemen vagy főiskolán tanár segédenként vagy gyakorlorkonként eltöltött egyesítendői működés is helyettes működésnek

„A magyar lélek tele van ösztönös művészettel”

A magyar táj- és nép érdekességének kutatása divattá vált a szöjjobb értelmében. A napokban adtuk hírt arról, hogy két debreceni intézet: a református tanítóképző és a gyakorló gimnázium országos díjakat nyertek a diákok e téren kifejtett munkásságával. Ugyanakkor pedig Debrecenbe érkezett Nemes Károly, az országosnévű tudós, aki évtizedek óta gyűjti teljesen eredeti alapon a magyar néplélek megnyilvánulásait...

Legújabb gyűjtőköriáján a magyar népszokásokat fonta esokorba...

A magyar lélek tele van ösztönös művészettel — mondotta Nemes Károly munkatársunknak. — Ez a művészet ott csillog minden megnyilvánulásán. Most éppen a magyar falvak búcsújárásának anyagát gyűjtöttem össze. Hogy mennyi csodálatos szín, érdekesség van ezekben...

Lelkes szavakkal beszéli el, milyen egy magyar búcsúünnepély. Ilyenkor előkerülnek az apáról fiúra maradt faálarok, vastag sabbak, fakürtök, kerapellók, maszkok, az úgynevezett búcsúöltözékek. A házakban nagy sütés-főzés folyik s hívívó gyerekek járnak házról, házra...

A délelőtti órákban már itt is, ott is feltűnik egy-egy érdekesebb öltözékű maszkos, Villogó, mérsz,

Az emberiesség, lovagiasság és az emberi méltóság tiszteletben tartása a mai megsemmisítő háborúban nem tűnt még el teljesen. Öröje ennek a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, amely kimagasló személyiségek vezetésével mint zászlóhordozó jár elől. A Vöröskereszt önfeláldozó munkájával azon fáradozik, hogy minden sebesült, hadifogoly és internált sorsát megkönnyítse, hogy az anyák és feleségek szeretetsomagjait, leveleit a világ minden sarokába eljuttassa. Erről a nemes munkáról közöl eredeti képtudósításokat a

Signal

a mai idők legnagyobb képes folyóirata, pompás színes felvételekkel. Ára 70 fillér. Mindegyik kapható. Előfizetési ára negyedévenként P 4.20. Előfizetéseket felvesz az „Busz”, Budapest, V., Akadémia-utca 10.

is helyettes tanári működésnek számít, ha az illető ez alatt beigazolta a tanári pályára való alkalmasságát.

A nagyjelentőségű szociális vonatkozású kormányrendelet az ország tanárai és tanítói körében igen nagy meglepedést váltott ki.

lem, hogy ne fázson. Csak arra vigyázzok, hogy senki meg ne lásson.

Majd mindenki énekel velük együtt öszinte jókedvvel. Szívek felplattan tiszta tűze, öröme csillog az ebédutáni havas napsütésben...

Közben kisebb nagyobb csoportokban sűrűn érkeznek a busók s várják, hogy megindulhasanak a felvonulásra. Az ijjesztően-hullámzó, hömpölygő, színpompás maszkakad morajló hangulatában ősi pogánykarnevál szímfőzője sutog. Ezer színben bontakozik a testi hétköznapi rabságát feledtető könnypergető léleköröm.

Harsogó kiáltások közepette megérkezik a busókirály, komoly tekintettel, a hercegi vszik körül. Most már minden utcaszájából rikolto busócsoportok bújnak elő. Csengnek bongnak a kürtök. Megindul a felvonulás...

Minden vágyam az, hogy a magyar népszokásokból, táncokból, dalokból egy színes filmet készítsünk... olyan káprázatos, színes magyar álom lenne ez, hogy megcsodálná a világ — fejezte be a beszélgetést illetékes szavakkal Nemes Károly, aki érdekes és értékes gyűjteményét egész szerhajdúsági anyaggal egészítette ki.

Felhívás
Felhívjuk a gettóban lakó zsidókat, hogy a trafikokban kapható ki és bejelentőlapokat szabályszerűen kitöltve és aláírva — az 1874 évtől 1932 évig bezárólag született férfiak a régi bejelentési szelvényeivel együtt a zsidó tanács irodájába, a különböni jogkövetkezmenyek terhével, 24 órában belüli szolgáltatásuk be. Ezen lapoknak a rendőrségi bejelentő hivatalhoz való eljuttatásai a tanács fog gondoskodni.
A Zsidó Központi Tanács.

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

CYOCYSZERTARAK EJJELI SZOLGÁLTATÁSA május 13-án reggel 8 órától május 20-án reggel 8-ig: „Kossuth”, Piac-u. 26. Telefon: 29-56. „Magyar Korona”, Kálvin-tér 15. Telefon: 16-06. „Arany János” Csapo-u. 66. Telefon: 11-78. „Hungária”, Szoboszló-ut 41. Telefon: 32-50.

Május

Nyitott ablakomnál állok,
s csodálom az élet világát...
Rámtörnek halkán áldott
illatok, szellők,
s bolondos, furesa felhők
szaladnak szerzetét az égen...
Boldog vagyok...

Azt hiszem, ébren
álmodom az élet újulását,
pedig alélva élem vad futását
át az eremben,
át a szobámon,
át a mezőkön,
át a határon,
át a világon,
s át a halálán!

Május! óh boldog május hónap,
te vagy a lelke az új indulónak,
amely dobogva száguld agyamon
át,
hirdetve az eszme diadalát:

Ha rendületlenül állunk a gáton,
a Május, az Élet győz a halálán!
Bertalan Zoltán.

Az áldozócsütörtöki konfirmáció évében minden református templomban délelőtt 9 órákor kezdődő istentisztelet keretében lesz megtartva. A szülők, növendékek és a gyülekezet figyelmét felhívja a presbiterium elnöksége.

Áldozócsütörtöki istentiszteletek a református templomokban. Áldozócsütörtöki konfirmáció: Nagytemplomban délelőtt 9 órákor prédikál és imát mond D. dr. Révész Imre, ág. D. dr. Farkas Ignác, délután 5 órákor Kálmán. — Kistemplomban délelőtt 9 pr. dr. Farkas Pál, ág. Papp I. délelőtt 11 órákor Uray Sándor, délután 5 órákor Kerekes János. — Kossuth utcai templomban délelőtt 9 pr. Szele Miklós, konf. Baja Mihály, ág. Biky Gábor, délután 5 órákor Boross Dezső. — Károlyi Gáspár téri templomban délelőtt 9 pr. és konf. Tamás Ferenc, ág. Berényi József, délután 4 órákor Zoltán. — Ispoly templomban délelőtt 9 pr. dr. Sárközy Lajos, konf. Dusics Ferenc, ág. Birinyi János, délután 5 órákor Birinyi János. — Árpádtéri templomban délelőtt 9 pr. dr. Erdei Mihály, konf. dr. Fereny Károly, ág. Kerekes János, délután 3 órákor Fentős Tibor. — Homokkerti templomban délelőtt 9 pr. és konf. Kovács József, ág. Banyay Zoltán, délután 5 órákor Kovács József. — Nyilastelepi templomban délelőtt 9 pr. és konf. Sipos Károly, ág. Márton Károly, délután 5 órákor Márton Károly. — Csapó-kerti templomban délelőtt 9 pr. és ág. dr. Balogh József, konf. dr. Danesházy Sándor, délután 5 órákor Balogh József. — Kerektelepi templomban délelőtt 10 Pál Antal, délután 3 órákor Banyay Zoltán. — Egyetemi templomban délelőtt 11 dr. Szabó László. — Egyetemi klinikákon Szenes László és Koncz Zoltán. — Téglavetői gyülekezet házában délelőtt 9 órákor Károly. — Wolaffkatelepi olvasókörben délután 3 órákor Antal. **Tanyai istentiszteletek:** Diószegi út délelőtt 10, a bányai, fancieskai, diószegi úti és hosszúpályi úti konfirmándusok konfirmációja, pr. Udvarhelyi György, konf. vitéz Szabó Endre. — Pallagon délelőtt 9 órákor Nagy Sándor.

Az áldozócsütörtöki konfirmáció évében minden református templomban délelőtt 9 órákor kezdődő istentisztelet keretében lesz megtartva. A szülők, növendékek és a gyülekezet figyelmét felhívja a presbiterium elnöksége.

rangozás jelzi. Ezt megelőzően négy órákor nőszövetségi megbeszélés lesz az orgona melletti alacsony karzaton.

Az evangélikus templomban áldozócsütörtökön délelőtt 10 órákor s este 5 órákor ünnepi istentisztelet, délelőtt 11 órákor úrvacsoraosztás, Prédikál Pass László dr.

Az Urnök Kongregációja kéri a tagokat, hogy f. hó 18-án, áldozócsütörtökön délelőtt a fél 10 órai szentmisén, közös szentáldozáson délután négy órákor a rendes gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Doktoravató lesz ma a Kollégiumban. A Kollégium Oratóriumában ma délbén 12 órákor az egyetem tanácsa doktoravató közgyűlést tart.

A református kollégiumi polgári fiúiskola áldozócsütörtökön konfirmáló növendékeit felhívom, hogy szerdán, folyó hó 17-én, délután háromnegyedét órákor a Kollégium udvarán, a főpróba megtartása végett okvetlenül jelenjenek meg. A debreceni református egyház vallás-oktató bizottságának elnöke.

Adományok a bombakárosultaknak. A villanyszerelő szakosztály részéről még a következő adományok érkeztek a bombakárosultak javára: Cseh Lajos 20. Enyedi Lajos 3. özv. Földvári Mórné 5 id. Lévy Sándor 5. Mézszáros László 4. Pollák Sándor 10. Rácz János 10. Sáfár Miklós 10. Schütz József 10. Soltesz Károly 3. Tasnádi K. Sándor 10. Molnár József 10. Varga János 10 pengő. A műszerész, autószerelő és gumijavító szakosztály részéről még a következő adományok érkeztek a bombakárosultak felsegélyezésére: Cziger János 10. Dobi László 30. ifj. Gombácsi Lajos 50. Heinisch Ferdinánd 20. Karsai József 20. Kerek József 5. Molnár József 10. Nagy József 20. özv. Nagy Józsefné 10. Pusztay és Pásztor 50. Péntek József 30. Réti József 20 pengő. Elnökség.

A Csapó-utcai egyházrész egyes bibliaköre ma délután 5 órákor tartja szokásos összejövetelét a Széchenyi-utca 4. szám alatti lelkési hivatalban. Azok számára, akik bármilyen természetű elfoglaltság miatt ezen az összejövetelen nem vehetnek részt. 7-8-ig ugyanott tartunk bibliórát.

A Német Tudományos Intézet debrecen szervezete május 21-én, vasárnap délelőtt 11 órákor szép kultúrfilmek és érdekes filmhíradók bemutatására mozgóképelőadást rendez a Hungaria filmszínházban. Belépés az intézet tagjai és a nyelvtanfolyamok hallgatói számára díjmentes, vendégek számára 1,50 P. 1,80 P. katonai- és diákjegy 50 fillér. Jegyek előre válthatók a Méliusz könyvkereskedésben és 21-én délelőtt 10-től a mozi pénztáránál. Minden érdeklődőt szívesen lát az intézet vezetősége.

Ügyvédi irodagondnokok kirendelése. A hivatalos lap közli, hogy dr. Grósz Gyula hajdúhözszőlőügyi ügyvéd részére kirendelt dr. Zakar Gábor helyett új gondnokul dr. Hunyadi Béla, dr. Schamer István debreceni ügyvéd részére kirendelt dr. Karsay Endre helyett dr. Hódy Zoltán, dr. Nagy Ede komád ügyvéd mellé dr. Bikay Géza helyett dr. Kádár László, dr. Ungár Ferenc debreceni ügyvéd mellé dr. Karsay Endre helyett dr. Takács József, dr. Szelenyi Dezső debreceni ügyvéd mellé dr. Haló Tibor helyett dr. Szalay Károly rendeltetett ki irodagondnokul.

Négyhónapi fogházra ítélték a debreceni törvényszéken Vass Juliánna Kanális-utcai mosónőt, aki német katonáktól vett át ruha, neműeket mosásra és nem adta vissza. A bíróság súlyosbíró körülménynek vette, hogy idegen állampolgárok tulajdonát sikkasztotta el és ezzel rossz hírt okozott a magyarságnak.

Elengedték a fogházból a soknevű tolvajt, mert kiderült, hogy nem beszámítható. A debreceni törvényszék fogházába bezáratották több lopás gyanúja miatt Erdei Imre napszámot. A tárgyalás során Erdei Imre igen zavarosan viselkedett és a bíróság elrendelte elmeállapotának megvizsgálását. A szakértők megállapították, hogy Erdei nem beszámítható és így nem ítéhető el. A bíróság kedden délelőtt elrendelte szabaddárába helyezését. Érdekes, hogy Erdei nem tudja a saját nevét sem és ezért szerszempel Király Kálmán és Huszár Károly nevéken is.

Siketnéma tanköteles korú gyermekek összeírása. Felhívom mindazon szülőket, gyámszülőket, gondviselőket stb., akiknek háztartásában 6-10 éves korú iskolába nem járó siketnéma tan. köteles gyermek van, hogy a gyermek nevét, vallását, születési helyét, évét, hónapját, napját, atyjának és anyjának nevét, atyjának születési helyét, évét, foglalkozását és lakását folyó évi május 31-ig a városi közegészség. ügyi osztálynál (Kossuth-utca 20. III. em. 92. ajtó) a hivatalos órák alatt, 8-4 óráig szóban vagy írásban jelentsék be. Polgármester.

Tűzfakadás. A tűzifakiadási sorrend megállapítása céljából felkérjük azokat a vendéket, akik a tűzifa árát a városi faterlep pénztáránál már befizették, de utalványukat eddig be nem váltották, hogy a hét folyamán 8-2 óra között az utalványukat a faterlep központi irodájánál bemutatni sziveskedjenek. Ez a felhívásunk vonatkozik a városi tisztviselők és nyugdíjasok, továbbá a tűzifakiskereskedők által kiváltott utalványokra is. Debrecen Városi Faterlep igazgatósága.

Egy himalájai kolostorban a szerzetesek csak most tudták meg, hogy ötödik éve dúl a második világháború. Az egyik szerzetes éppen fát vágott, amikor meghallotta a hírt. „No — mondom — akkor már nem sokára be is fejezik.” És tovább vágta a fát.

A Szeretetszövetség hírei: Pénzadományok: N. N. 100.— pengő, Pásztor Lajos 100.— pengő, N. N. 30.— pengő, Török Józsefné 20.— pengő, özv. Szabó Károlyné 50.— pengő, Seres Róza (Miképercs) 12.— pengő, Csánádi Ákosné 10.— pengő és Jeney Annik 10.— pengő. Imrik Kálmánné (Csapo-u. 10.) 1 db tálcá, 1 db vízescsészé és 10 db vízescsészé, Koós Sándorné (Domokos Lajos-u. 10.) 3 kg e. b. liszt, Árpádtéri Nőszövetség másfél kg alma, 48 db zsemlye, 1 tál edesstésza, 1 kg 0.ás liszt, 3 kg e. b. liszt, Kálvinisták Templomegyesülete 3 db fiúingblúz és 10 m vászon, Jeney Mihály (Homok utca 129.) 10 db tojás, 1 db mosószappan, 20 kiló krumpil, N. N. 6 kg borsó, 3 kg e. b. liszt, 5 db tojás, Kovács Istvánné (Teleki-u. 54. sz.) 50 db kotló alá való tojás, Kies Imréné (Vigkedvü M.u. 50.) mosó- és kézmosószappan, tojás, alma, kenyér, egy házi varrónő 4 napi munkabére, Orgován Lászlóné (Tóth Á-u. 84.) 5 kg liszt, Ezuton mond köszönetet a Szeretetszövetség árvaházának vezetősége a nemes szívű adakozóknak értékes adományaikért.

Angliában sok vidéken bevezették a belföldi postacenzurát és a levelek ezért több napos késéssel érkeznek a címzettekhez.

A Debreceni Ügyvédi Kamara az ügyvédjelöltek névjegyzékébe bejegyezte dr. Tóth Árpád debreceni ügyvédjelöltet dr. Reke Gusztáv ügyvédhez.

Meghalt Sergius, a moszkvai patriárka, 78 éves korában. A halál oka agyszélhűdés volt. A Sztalin-féle új egyházpolitika legfőbb képviselője volt.

A Budapesti aljár magyar —szlovák hiteljesítési egyezmény kihirdette a magyar kormány. Az egyezmény 1944 május 28-án lép életbe.

Szeretnék május éjszakáján

ellopni minden orgonát — mondja a régi és laposra csépezt dal —, de vannak Debrecenben, akik ennek a nótának, minden költői lendület és hangulat nélkül parancsoló módban is érvényt szereznek. Letördelt, megcsontított orgonabokrok gondosan gereblyélt, de most letaposott virágágyak mutatják másnap reggel, hogy igen sokan vannak ebben a szép, virágos városban, akik a realitások okulására váltják fel a május illatos költészetét. Mert soha annyit ál- és zug virágáros — de nem termelő — és nem hivatalos árus nincsen a debreceni utcasarkokon, mint amikor a május drága, kesernyés, bódító virága, az orgona kibontja lilá, vagy fehér szirmait! És ne gondolja ám senki, hogy ezek az „alkalmi” virágárosok talán olcsón adnak ezeket a tavaszi mámorokat illatozó szépségeket. Oh nem: a szépség megejtő varázsának vámszedői a kockázatos éjjeli kirándulás virágait nem pazarolják el...

Dr Gerlach Kurt előadása a Német Tudományos Intézetben. A Német Tudományos Intézet ezévi előadásorozatában, f. hó 20-án, szombaton délután 6 órákor dr Gerlach Kurt kolozsvári egyetemi német lektor tart előadást. A kitűnően képzett irodalomtudós a német romantika egyik legérdekesebb egyéniségével, Kleist Htnrikkel fog előadásában foglalkozni. Előadásának címe: „Érzelem és törvény Kleist költészetében”. Az előadásban belépődij nincs. Minden érdeklődőt szívesen lát az intézet vezetősége.

Olaszországban lefoglalták a zsidóbirtokokat. Az állam javára több mint hétszáz, eddig zsidó kézben volt és huszonkilencszáz hektáryi zsidóbirtokot foglaltak le.

Evente 14 millió pengőbe kerül Nagy-Budapest közellátási szervezése és ellenőrzése. Az elmult évben csupán 4 milliót fordítottak a közellátás szervezésére és ellenőrzésére.

Száztizennégy légi győzelem után hősi halált halt a 31 éves Ocsán német ezredes, Hadnagy rangban résztvevett a spanyol polgárháborúban és magas spanyoli kitüntetések szerzett. A második világháborúban a brit és északamerikai repülők felett aratott 117 légi győzelemért a vaskereszt tölgyfalombbal és és kardokkal díszített lovagkeresztjét kapta a Führertől.

Le kell bontani a székesfehérvári zsidó templom tornyát. Székesfehérvárott, Szent István hajdani bazilikájának romjai mellett áll a székesfehérvári zsidóság temploma, melynek két hagymakupolája a romok környékét elcsúfította. A város vezetőségének kérésére, hogy a tornyokat alakítsák át, most érkezett meg a belügyminiszter döntése, mely jóváhagyja a zsidó templom kupoláinak átalakítását.

Érdekes mozgóképelőadást rendez a Német Tudományos Intézet. A multban is mindig nagy érdeklődés kísérte a Német Tudományos Intézet filmbemutatóit amelyekben szép kultúrfilmek és érdekes heti híradók bemutatására került sor. A nagy érdeklődésre való tekintettel, f. hó 21-én vasárnap délelőtt az intézet ismét filmbemutatót rendez, melyen az Intézet tagjai és a nyelvtanfolyamok hallgatói belépődíjat nem fizetnek. Jegyek az órán átvethetők, Érdeklődők mérsekeltek áron a Méliusz-könyvkereskedésben vásárolhatnak jegyet.

A HAZÁÉRT

Korompay Tamás m. kir. tüzérszázados életének 28. évében, május 4-én, a keleti fronton hazaért virott hősi harcban életét vesztette. Korompay Tamás édesapja Korompay Károly nyíregyházi igazgató-főorvos, testvére Korompay Miklós, a DEAC válogatott atlétája.

Kiss Pál tart. karp. szakaszvezető, az őfőhértói református elemi iskola tanítója április 22-én, 22 éves korában hősi halált halt. Az elhunytat felesége gyászolja, akivel két hónapig élt boldog házasságban.

Hősi emléküik legyen áldott!

Gyászrovat

Id. Czeglédi Ferenc MÁV nyugdíjas 78 évében elhunyt. Temetése áldozócsütörtökön, délután hat órákor lesz a Köztemető 2 B ravatalozójából. Lakás: Domokos Lajos utca 8. Temetését: Bartha vállalata végzi.

Gáll Magduska 1 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órákor lesz a Köztemető 3 ravatalozójából. Lakás: Bellegelő 105 sz. Temetését: Bartha vállalata végzi.

Szabó Kátika 3 hetes korában elhunyt. Temetése pénteken délután 4 órákor lesz a Köztemető 2 B ravatalozójából. Lakás: Csemete utva 12. Temetését Bartha vállalata végzi.

Özv. Szohár Istvánné Cservin. ka Vilma telekkönyvezető özvegye 80 éves korában elhunyt. Temetése szerdán félöt órákor lesz a 2 A) ravatalozó Teremből. Lakás: Jókai utca 28. Gebauer-ruedezi.

Özv. Kovács Ferencné Tóth Erzsébet 91 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután félnégy órákor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Méliusz-tér 5. Dankó temetkezés.

Özv. Paulo Istvánné Takács Teréz 83 éves korában elhunyt. Temetése Budapestre való hazaszállítás után csütörtökön délelőtt lesz a Rákoskeresztúri temetőben. Dankó temetkezés.

Mészáros József hadirokkant, 59 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 6 órákor lesz a Köztemető 4 ravatalozójából. Lakás: Ondód. Dankó temetkezés.

Házastársuk származását is igazolniuk kell a fővárosi alkalmazottaknak. Most jelent meg a fővárosi hivatalos lapjában a fővárosi alkalmazottak igazolási kötelezettségéről a polgármester rendelete. Ennek értelmében minden fővárosi alkalmazott, saját származásának igazolása mellett, amennyiben nős, illetve férjezett, házastársa származását is igazolni tartozik.

A Baross Szövetség textilszakosztálya, ma délután 6 órával kezdettel, a Baross Szövetség helyiségében tagértekezletet tart. Tárgy: ártüéngyűlés megbeszélése.

Több mint hetvenezér emigráns tartózkodik Svájce területén ez év eleji kimutatás szerint. A menekültek ellátása súlyos megterhelést jelent Svájce számára. A menekültek eddig 22 millió svájci frankjába kerültek az államnak.

Angliában korlátozzák az ptasszállítást és már eddig is minden bejelentés nélkül több vonat megszünt. Bejelentették, hogy a nyáron még több utas-szállító vonat szűnik meg.

Mély fájdalommal, de a Mindenható akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy nagyon szeretett feleségünk, nagymamánk és dédnagymamánk

özv. PASKIEWICZ IMRÉNÉ WITHALM CECILIA

96 éves korában, f. hó 15-én délután 3 órákor csendesen visszaadta áldott lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat f. hó 17-én szerdán d. u. fél 4-kor helyezük örök nyugalomra, a római katolikus egyház szertartása szerint, a Köztemető I. számú ravatalozójából. Szentannapuszta, 1944. május hó 16.

SZIGETHY ÉS PÉTER CSALÁDOK. „Dankó” temetés.

Permetezéshez alkalmas Textilszappan beszerezhető
K R A Y E R festéküzletében Csapo utca 13

Kinevezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter az államrendészetben Naszladi Gyula szakvizsgázott erdőőr és Lucskay Sándor debreceni lakosokat szakvizsgázott erdőőröké, ideiglenes minőségű I. oszt. altiszt, m. kir. erdőőrre nevezte ki.

Alkulosos betörés a Csapó utcán. Özv. Deák Ferencné, járásbíró özvegye, Csapó-utca 25. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrség ismeretében, aki távollétében lakására valószínűleg alkulos behatolt és onnan 600 pengő értékű ruhaneműt, fehéreneműt és ágyneműt ellopt. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította az ügyben a nyomozást.

Orlemanszky amerikai lengyel katolikus pap — akit mint emlékeztet — O'Leary püspök felszólított, hogy lépjen ki a papi rendből, eleget tett e felszólításnak, Orlemanszkyknak el kellett hagynia egyházközségét. A lengyel papnak azért kellett kilépnie a papi rendből, mert röviddel ezelőtt Moszkvában Sztálinnál látozást tett. Orlemanszky a washingtoni pápai nuncius útján kérvényt intézett a Szentszékhez.

Tanuimányi kedvezményt kapnak az eltűnt, vagy hádfőrségbe került katonák gyermekei is

A vallás és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy mindazok a tanuimányi kedvezmények, melyeket az 1933 VII. t. c. 28. §-a és a 3.330/1943. M. E. sz. rendelet a hadiárvek számára biztosít, a katonai szolgálata közben eltűnt, vagy hádfőrségbe került katonák gyermekeit is megilleti, feltéve, ha gondozásra való igényüket megállapították és ennek igazolásul ideiglenes hadigondozási igazolványt kaptak.

Milyen javadalmazás illeti meg a munkavállalót légiriadó alatt

(Folytatás)

Ha a munkaadó az elmulasztott munkaidőt olyan keretek között pótolhatja, hogy az a hatályban lévő jogszabályok értelmében túlmunkának minősül, az ilyen munkát a túlmunkára vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell díjazni.

Amennyiben a munkaadó — akár az egyébként fennálló jogszabályok korlátaira tekintettel, akár más okból — a riasztás következtében elmulasztott munkaidőnek a második bekezdésben említett időtartamot meghaladó részét nem is pótolhatja, az elmulasztott munkaidőre eső teljes javadalmazás nyolcvan százalékát — teljesítményben, szakmájában, akkordbér esetében az egy órára eső átlagos kereset alapulvételével — fizesse meg. Önként értendődik a jogszabály, szerződés, vagy munkaidő-változtatás, üzletében kialakított gyakorlat (szokás) értelmében a munkavállalót az önhibáján kívül eső okból elmulasztott munkaidőre a teljes javadalmazást köteles megfizetni.

2. Ha a munkavállaló a rendes munkáját a legítamadás által veszélyeztetett munkahelyen a riasztás tartama alatt is továbbfolytatni köteles (az I. légiriadalmi csoportban sorozott ipartelek tekintetében: üzemi helyen maradó személy), a munkaadó a munkavállalónak a riasztás tartama alatt végzett munkáját az erre az időre egyébként járó teljes javadalmazásnál 30 százalékkal magasabban díjazza.

3. Az olyan munkavállalót, aki a riasztás tartama alatt a munkaadó vállalatában az övével szembe fordított légvédelmi szolgálatot teljesít, úgy kell tekinteni, mintha a legítamadás által veszélyeztetett munkahelyen rendes munkáját végeznék, képest az ilyen munkavállalónak a riasztás idejére járó javadalmazása tekintetében nem a 4.730/1940. M. E. számú rendelet 10. §-a 10. bekezdésében foglaltak, hanem a fenti 2. pontban foglaltak iránvadozó.

Uj könyvek

Kmoskó: Pomológia

Nagy jelentőségű gazdasági szakkönyv jelent meg fenti címmel a könyvpiacra. A legújabb kutatások és kísérletek alapján, a forradalmi jelentőségű Simal-féle minőségtechnikát a pomológia területén való alkalmazásával, mintegy 500 különálló rovatban korszerű újításokkal és hasznos tudnivalókkal tárgyalja és ismerteti a minőségi és minőségi fajgyűmölcsök természetét, nemesítését, szaporítását, termésközvetítését és a termés sikeres védelmét, valamint az általános gyümölcsismeretek anyagát. Fényképekkel ábrákkal szemlélteti tudományos leírásait és több évtizedes kutatások kísérletek leleményességeit és fortélyok nyomán, korszerű újítások ismertetésével vezet le tételét, mely a samaizmusnak a növényvilágra tudományos alapon először átvitt tétele.

Kmoskó célravezetően ismerteti nagy hézagpótló művében a nálunk meghonosított, aklimatizálódott 22 gyümölcsösön sikeres természetét különkülön fajták szerint, 40 éves kiforralt tapasztalat kutatásai és kísérletei alapján sorolja fel a kártevők, fajtáriségek fajait, valamint azt hogy mi ellen mivel és hogyan kell védekezni. A szerző által magadott receptek tömege háziilag, olcsón elkészíthető. Aki a könyvet átolvassa megismer mintegy 100 féle különböző kártevőt, életrendszerük, szaporodásuk, fejlődésük, színük, nagyságuk szerint leírva és szemléltetve.

Feltárja az iró vidékenként és éghajlatonként az adottságokhoz mért kifogástalan és jövedelmező gyümölcsstermesztés módjait. Kimutatja: miképpen lehet védekezni az elemi csapások és állati kártevők roncsolásai ellen. A mű népszerűségére jellemző, hogy egy évtized alatt nagyeddig kiadást érte meg. A »POMOLOGIA« 25 pengő és 1.20 pengő utánvételdíj ellenében megrendelhető a »Magyar Közgazdasági Kiadóhivatalában Budapest, V., gróf Teleki Pál utca 13. szám.

Anyakönyvi hírek

Születések: Hasszai Vladimír m. tisztviselő. Ruszkóc, fiú László, Kaniak György napszámós, Tegez utca 33. leány Éva, Demeter János napszámós, Tegez utca 26. leány Valéria, Menártovics Sándor g.cseléd, Ebes 18. leány Ilona, Harangozó István festősegéd, Bellelő 75. leány Katalin. — Zsupos Boldizsár, gyári munkás, Vértési téglagyár, leány Ilona, Hassó Géza esztérgályos, Borz utca 9. fiú Zoltán, Tíkász István napszámós, Zápolya utca 2. fiú Géza, Tolnai László MÁV raktáros, Hajdúhadház, fiú László, Fekete Gábor hegyőri, Hajdúhadház, fiú Imre, Kardos Mihály örömmester, Szabó Kálmán u. 39. leány Gyöngy, Darvas Miklós MÁV órabéres Csapó utca 45. fiú Miklós, Rezes Gábor MÁV kovács, Csillag utca 91. fiú Gábor, Haász Brandl gazdasági cseléd Nagyszepes 60. leány Mária, Zilahi Sándor tanító, Erkenéz, fiú Sándor, Kovács János bérlő, Hatvan utca 54. leány Marietta. — Nagy Sándor hentesmester, Bánk 112. leány Gizella, Nagy Ferenc MÁV munkás, Keresztesi utca 27. leány Edit, Gulyás Mihály közművessegéd, Ág utca 5. fiú Mihály, Pócsi István gépkocsivezető, Tegez utca 74. leány Magdolna, Király Ferenc gazdasági cseléd, Macs újosztás, fiú Mihály, Papp Gyula MÁV főtiszt, Apáffy utca 14. fiú Géza, Molnár Sándor kisbérlő, Perec dűlő 1. leány Erzsébet, Baranyi László tsz. szkvő. Kút utca 60. leány Éva, Bakon-szegi István esztiadiszegéd, Tegez utca 22. fiú Attila, Sipos Károly művezető, Szép utca 23. leány Zsuzsanna, Jónás Sándor MÁV altiszt, Szabalya utca 10. I. Mária, Kungler Sándor gyári munkás, Nagyszalonta utca 16. fiú Tibor, Bálint Géza MÁV s-tiszt, Cegléd utca 22. fiú József, Bucsi József bádógos, Károly Ferenc József út 62. leány Irén, Spitz Ferenc napszámós, Csap utca 88. fiú István, Kiss András napszámós, Bellelő 261. leány

Margit, Varga Béla cukrászsegéd Mörice utca 12. fiú Béla, Kiss S. gazdasági cseléd, Bellelő 492. fiú Kálmán, Huszár Mihály Máv. üzemi altiszt, Földi utca 3. leány Éva.

Eljegyzések: Nagy András vas esztérgályossegéd, Honvéd utca 45.—Balogh Ilona, Szabó Kálmán utca 12. Varga Gyula postaltiszt, Timár utca 33.—Kovács Juliánna, Veress utca 7. Tóth János villanyzerelősegéd, Mörice utca 34.—Szlai Mária, Gyöngyvirág utca 10.

Házasságkötések: Makai László forgalmi adótsz. Nap utca 5. Pálmai Róza, MÁV Kolónia XVI. Simon Károly egyházi tanító Baragsurány—Papp Irén, Jerikó utca 53. Rácz Székely Lajos honvéd, tüzerlakatya—Tóth Erzsébet Budapest, Somlyai Elek honvéd, Garay utca 18. Dobi Eszter, Kazinczy utca 4. Makai József földműves, Nagyléta.—B. Szabó Katalin, Ebes 15. Némeit Bertalan MÁV s. hiv. Péterfia 14.—Horváth Ilona, Széchenyi utca 6. Gergely Béla bányári munkás, Mályva utca 1.—Tömösvári Margit, Géza utca 8. E. Dobi Sándor ny. egyetemi altiszt, Bekéssy Béla utca 3.—Olajos Mária, Kincses-hegy utca 3. Pásti István MÁV segédtsz. Vámospercs.—Csoma Róza, Bellelő 352. Tóth Miklós szobafestősegéd, Timár utca 9.—Csádi Irma, Timár utca 9.

Halálozások: Zilahi Sándor rk 1 napos, Erkenéz, Szekeres Imre ref. 62 éves, Rákóczi utca 42. — Aschberger Matild evangélikus, 80 éves, Rastadt, Köcski József rk 22 éves Budapest, Glancz Andor izraelita 54 éves, Ferenc József út 43. Dr Richtenberg Jakab izr. 62 éves, Máramarossziget, Rujb Endre rk 85 éves, Kishegyesi út 40. Muszinszky Sándor rk 59 éves, Gillányi u. 11. Vedres Péter ref. 75 éves, Haláp 1. Fekete Lajos ref. 62 éves, Baltazár Dezső utca 9. Szabó József ref. 75 éves, Bánk 36. Hojsak Mihály ref. 23 éves, Józsa, Mayr Margit rk 3 hónapos, Sajtos Károlyné ref. 41 éves, Sztálmárzsádány, Konkoly Pál rk 4 hónapos, Kassa út 16. Bodó Juliánna ref. 19 éves, Nagycsere 61. Madarasi János rk 72 éves, Tegez utca 89. Mendre János rk 82 éves, Bellelő 76. Jenei József ref. 52 éves Nyil utca 29. Gerstner Ilona izr. 70 éves, Széchenyi utca 49. özv. Tóthfalusi Imréné ref. 51 éves. Németh utca 22. Márton Lajosné ref. 65 éves, Homok utca 37. sz. Szalavecz Ignác izr. 61 éves Venedg utca 1. özv. Kerezi Mihályné gk 56 éves, Vámospercs, I. Kiss János, ref. 17 napos, Balmazujváros, Jutkai Veronika ref. 8 éves, Gyermekmenhely, Dávid Sándor ref. 34 éves, Kunmadaras özv. Szabó Sándorné, ref. 69 éves Paacsirta utca 25. dr Gulyás Pál ref. 44 éves, Dobozy bérház C) Szilágyi István ref. 61 éves, Keresztesi utca 62. özv. Pauló István ref. 83 éves, Montiezredes utca 7. özv. Szohár Istvánné rk. 80 éves, ókai utca 28. Bartha Miklós ref. 19 éves, Teleki utca 76 sz. özv. Berki Gézánné ref. 75 éves, Kishegyesi út 40. özv. Bojti Mihályné ref. 64 éves, Kishegyesi 40 sz. özv. Kiss Sándorné ref. 77 éves, Kishegyesi út 40. Malinák Márton rk 60 éves, Kishegyesi út 40. Tóth Mária ref. 75 éves Kishegyesi út 40. Tolnai Tibor ág. ev. 17 éves, Arany János u. 54 sz. Baranyi Sándor ref. 59 éves, Postakert uaca 2. Radács Péter rk 77 éves, Bellelő 251. Szilágyi Gáborné ref. 75 éves, Csapó utca 47. özv. Szönyi Sándorné ref. 68 éves, Csillag utca 99 szám. akab Károlyné izr. 54 é. Reáliskola utca 6.

A közönség szava

A lakáshivatal fogadórái

A lakást kérelmezők nevében kérem, váltóztassák meg a lakáshivatal fogadóráit. A jelenlegi rendszer hetenként háromszor éspedig hétfőn, szerdán és pénteken 10—12 óra között lehet lakásigénylést benyújtani, vagy a már benyújtott kérvények állása felől érdeklődni.

A többi időpontban „12 óra elmulit”, „Feleket nem fogadunk”, „Mai nap feleket fogadunk” táblák vannak az ajtókra kifüg-

gesztve. Ezek szerint egy héten összesen hat óra van a feltek fogadására szánva.

Kérdés, hogyan tudja az a munkás vagy közalkalmazott, kinek minden ideje a háborús termelés-fokozására van beállítva, e kevés fogadóóra alatt ott levő égetően sürgős ügyét elintézni?

Elküldje a feleségét és akkor gyermeke vagy gyermekei maradnak egyedül és az ebédkezés és takarítás szenved hátrányt, vagy pedig a férj kérjen munkavezetőjétől eltávoztást és akkor a munkája, illetve, ha órabéres, a zsebének hátrányára töltse ott időjét?

Az üzemben pedig első ízben még megértéssel engedik el az embert, de a második, esetleg harmadik esetben már kissé sokalni kezdik a dolgot.

Tessék a fogadóórákat gyökerelesen megváltoztatni, hogy lakásügyét a kérelmező ebédidejében is (ami a legtöbb nagyvállalatnál 12—2 óra között van) és bármely nap elintézhesse.

Azt hiszem a megoldás egy kis jóakarattal nem lenne nehéz és ügygondolom, hogy megelégedettséget váltana ki a nagyszámú lakást igénylő közönség sorában is. Hazafias tisztelettel!

Szuhay István.

Kisegítő a banki erdőbe a fakiosztásához

Tisztelt Szerkesztőség! E hó 13-án a banki erdőben voltam a kiutalt faért. Az ott tapasztaltakat közérdekből az illetékesek figyelmébe szeretném ajánlani.

A jelzett napon legálább negy-százötven szekér volt ott, ugyanannyi igénylő, ha nem több. Az erdőőr, vitéz Kánya István szinte emberfeletti munkát végez, de nem bír a rengeteg dologgal. Az erdőőr az általa készített nyilvántartás szerint adja ki a fá, ő kezeli a pénzt és csinálja az egész adminisztrációt. Persze ez a munka egy embernek annyira sok, hogy lehetetlen kellé ellátni végezni. Ebből aztán kára van a városnak és kára van magának az erdőőrnek is. Felkiismeretlen egyének könnyen lophatnak a fából, vagy — ami még gyakoribb eset — a kiadott bárcán nem azt a famennyiséget viszik el, ami ki van adva, de legjobb esetben változnak, egyik öből áttesznek a másikba.

A másik hátrányos oldala a dolognak pedig az, hogy a sok fuvaros potyára tölti az időt a várakozással. Előfordul, hogy hajnalölt késő délutánig kell várakozni. Ma pedig igen fontos az iga és igen fontos, hogy minden emberi és állati erő jól ki legyen használva.

Úgy vélem, könnyen lehetne segíteni a visszás helyzetet, ha legalább a fakiadás napjára az erdőőr mellé kisgítőket küldene ki a város. Egy ember akárhogy megfizeti is munkáját, akármilyen nagy buzgalommal látja el a dolgot, csak nem bír lehetetlen elvégezni.

Aláírás.

Legújabb sporthír

Daróczy veséget szenvedett. Kedden délután bonyolították a Magyarországi 1944. évi okólvívó bajnoki versenynek második fordulóját élénk érdeklődés mellett. A váltósúlyban Major (BLE) pontozással győzött Daróczy (DVSC) ellen.

Nem gondolnak a sportegyesületeknek a MOVE egyesületekbe való beosztására

Az OSK az alábbi hír közlését kérte: A m. kir. belügyminiszter a törvényhatóságok első tisztviselőihez körrendeletet intézett és ebben a MOVE egyesületekhez hasonló célkitűzésű egyesületeknek a helybeli MOVE egyesületekbe való beosztását szorgalmazta. A több helyről érkezett panaszokból az OSK megállapította, hogy a törvényhatóságok vezetői a rendelet helytelen értelmezésével egyes sport egyesületeket is a helybeli MOVE egyesületekbe való beosztás-

A nyomdászszakszövetség bizalmat szavazott Szabó Kálmán szakszövetségi elnöknek

Hétfőn este tartotta a nyomdász szakszövetség ülését az ipartestületen Szabó Kálmán elnökletével. Targyalták a papírbeszerzés kérdését és az ezzel kapcsolatos ügyeket, továbbá a debreceni papirgyári lerakatok ügyét, mely ügy a nyomdatulajdonosoknak, mint a papírkereskedőknek előnyös lenne, ha továbbra is fennmaradna.

A bombakárosultaknak a következő adományok folytak be: Beke Zoltán 100.—, Egyetemnyomda 100.—, Nagy Károlynyomda 100.—, Csuka-nyomda 50.—, Lehotai-nyomda 50.—, Székely és Saly-nyomda 50.—, Tóthnyomda 50.— pengő. A Debreceni városi-nyomda, a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó és a Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó r. t. már más úton tettek eleget ebbeli kötelezettségüknek.

A tárgysorozat letárgyalása után Szabó Kálmán elnök bejelentette, hogy tisztségéről lemond és részletesen ismertette az Ipartestület legutóbbi ülésén történeteket. A szakszövetség Szabó Kálmán lemondását nem vette tudomásul és egyhangúlag továbbra is bizalmat szavazott neki és elhatározta, hogy ebben az ügyben az Ipartestületet, illetve az illetékes fórumokat értekezlet

Ipok kerületi értekezlet volt tegnap

IPOK kerületi értekezlet volt tegnap Deb. eceben. Az Ipartestület Országos Központja tegnap délelőtt 11 órára a kamara-kerületi ipartestületek elnökeit és vezető jegyzőit, értekezletre hívta össze a debreceni Ipartestület dísztermébe. Az értekezlet bizalmas jellegű volt és a nyilvánosság kizárásával folyt le.

Debreceni állatvásár

A felhajtás sertésből 267 darab, eladás 185 darab, ló 206 darab, eladás 89 darab, szarvasmarha 47 darab, eladás 257 darab.

Választott malac darabonként 95—90 P, vemhes koca 480—520 pengőig.

Vágóelő 230—520 P-ig, slány igásló 580—950 P-ig, közepes igásló 16950—1800 P-ig, jó igásló 1300—3000 P-ig.

Szarvasmarha, elsőrendű vágó-ökör kilója 2.20 P, másodrendű 2 pengő, harmadrendű 1.80 P, csontolnivaló 1.50 P.

Elsőrendű bika 2.15 P, másodrendű 1.95 P, harmadrendű 1.75 P, csontolnivaló 1.45 P.

Elsőrendű tehén 2.10 P, másodrendű 1.90 P, harmadrendű 1.70 P, csontolnivaló 1.50 P, 6 százalék engedmény.

Elsőrendű vágóborjú kilója 2.40 P, másodrendű 2.10 P.

Tinó, ökör élősúlyailója 2.90—5 P-ig.

Fejstehén darabonként 1150—2800 P-ig. Az irányzat kissé élenkül.

A debreceni cégírósnál jelentették, hogy a Debreceni Pénzváltó Bank és Zálogkölcsönző Rt.-nél Füleki Kovács Zoltánné és dr. Berényi László felszámolóbizottsági tag, Schreiber Arthur felügyelőbizottsági tag törölve, a Hungária Üzemfelszerelési Rt.-nél új igazgatósági tagok Szekeres György és Madai István.

